

کتاب‌های علوم سیاسی در ایران در طول یک دهه نشر با نگاهی کنی و ارائه نمونه‌هایی آماری می‌تواند شاخص مناسبی برای ارزیابی فرارگیرد. نشر کتاب با موضوعات مختلف و گسترده‌ی و تنوع آن در کشور ما کاملاً محسوس است اما پرداخت موضوعی براساس یک روند سیستماتیک با ضعف‌های جدی مواجه است و تاکنون کمتر به بررسی موضوعی کتاب‌ها پرداخته شده است. گزارش ما با بررسی کمی وضعیت کتاب‌های علوم سیاسی بین سال‌های ۱۳۷۲ تا ۱۳۸۳ علاوه بر اینکه نمونه‌ای از عناوین را به دست می‌دهد، ناشران فعال، وضعیت شمارگان کتاب‌ها و زمینه آشنایی و ارتباط با مولفین و مترجمین این حوزه را فراهم می‌آورد.

کتاب‌های علمی

کتاب علوم سیاسی

ISSN: 1029-3345

پوشته ۱۸ زمیشت ۱۳۸۳

شماره ۲۲۹ زمیشت ۲۲۶

۱۶ صفحه ۱۰۰ تومان

www.ketabchah.ir

صاحب امضا: خانه کتاب ایران
مدیر مسؤول: احمد مسجد جامعی
تثاتی: عباس قائم مقام فرامانی
اول فجر (جم)، شماره ۸، طبقه دوم
تلفن: ۸۳۷۶۹۸، ۸۳۷۵۷۲
لیتوگرافی و چاپ: ایرتاج

بسیاری از منتقدان علوم سیاسی در ایران معتقدند که چاپ و نشر کتاب‌های این حوزه در طول سال‌ها دچار فراز و نشیب‌های بسیاری بوده است. برخی گمان می‌کنند که اندیشمندان ایرانی این حوزه اقتدار از سیر تکامل اندیشه غرب پس مانده‌اند که توانایی رویارویی با هجوم اندیشه‌های همتایان غربی‌شان را ندارند. اما عده‌ای دیگر معتقدند که امید به آینده تنها جایگزین واژه بهران است. با تمام این تقاسیم هدف کتاب هفته از ارائه این گزارش انعکاس دیدگاه‌های منتقدان، در رابطه با بررسی شرایط فعلی چاپ و نشر کتاب‌های علوم سیاسی در ایران است.

روی قفسه‌ها

رد پای اندیشه‌ها

اندیشه‌های سیاسی غرب در گفت و گو با دکتر ابوالقاسم طاهری

ماهیت علم سیاست

دکتر علی رضا صدرا استاد دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران و مؤلف و پژوهشگر علوم سیاسی است. بزودی کتاب‌هایی با عنوان علم مدنی فارسی‌گرایش فلسفه سیاسی در اسلام و ایران، نقش راهبردی دولت در نظریه سیاسی امام خمینی، به‌وسیله انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی و موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی وی راهی بازار می‌شود که به دانش سیاست در ایران پرداخته است. گفت‌وگو‌ی ما به ریشه‌یابی علم سیاست و وضعیت آن در ایران می‌پردازد.

به خاطر سیاست خارجی

گفت و گو با زیبا فرزین نیا

کتاب‌های مرکز انتشارات وزارت امور خارجه

از دریچه نظر

در باره کتاب‌های علوم سیاسی آراء و دیدگاه‌های ژنرال می‌خوانید.

دکتر الهیه کولایی: کتاب‌های امور بین‌الملل

دکتر ابوالحمده سکرخانی: کتاب‌های رژیم‌های بین‌المللی

دکتر کیومرث اشترویان: کتاب‌های سیاستگذاری

پژوهشکده اندیشه سیاسی اسلام

از متن اتفاق
دیباچه
دکتر حسین بشیریه

انتشارات علمی و فرهنگی

مصنفات فارسی
علاءالدوله سمنانی / محبوب مارلی / هروی
۲۲۰۰۰ ریال

مفاتیح العلوم
احمد بن یوسف طبرستانی / حسین خدیو جم / ۲۶۰۰۰ ریال

آیین حکمرانی
محمد بن محبوب هاروردی / حسین صدرا / ۲۲۰۰۰ ریال

مراکز توزیع: انصاری / نشر قدس / نشر کتاب / نشر سخن / تلفن: ۰۲۱-۲۶۴۰۲۱۹۰ / ۰۲۱-۲۶۴۰۲۱۹۰ / ۰۲۱-۲۶۴۰۲۱۹۰

www.ketabchah.ir / email: info@ketabchah.ir

از غره‌های این شهر گذر نمایشکده بین‌المللی تهران دیدن فرمایند: سال ۱۰ - سال ۲۸ / یزه کوه‌کان / موجودات - سال ۱۱ / نشر بین‌الملل

از دریچه نظر

دکتر الهه کولایی؛ کتاب‌های امور بین‌الملل

الهه کولایی، دکتری روابط بین‌الملل و استاد دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران است. وی گذرش کتاب‌های روابط بین‌الملل را در ایران در قالب ترجمه به یاد دارد و می‌گوید: «تا جایی که به ذهنم می‌رسد نخستین کتاب‌های علوم سیاسی و روابط بین‌الملل پراساس نیازهای کتاب‌ها و منابع دانشگاهی از طریق ترجمه وارد بازار ایران شد. در حدود سال‌های ۲۰ و قبل از آن در خصوص روابط بین‌الملل کتاب‌های نیز بیشتر از طریق ترجمه منابع آمریکایی به ایران انتقال پیدا کرد. در آن زمان در مورد تاریخ روابط سیاسی، تحولات سیاسی ایران و اندیشه سیاسی کتاب‌های زیادی در اختیار داشتم. کتاب‌هایی که در دهه ۴۰ به بعد انتشار یافت بیشتر در مورد تحولات داخلی ایران و مباحث مربوط به روابط خارجی ایران و نقلی و منازعات قدرت‌ها بود. اما با تحولی که در مباحث دانشگاهی در حوزه علوم سیاسی به وجود آمد از طریق ترجمه، مباحث توسعه سیاسی و اقتصادی و در کنار آن مباحث اندیشه و فلسفه سیاسی همواره وجود داشته است. در این گونه مباحث و منابع در واقع ما معرّف کتبه بودیم. از دهه ۵۰ به بعد بویژه بعد از انقلاب اسلامی ایران ما بویژه از منابع مواجه شدیم که همزمان با رشد و گذرش طبقه روشنفکر و تحصیل‌کرده در کشور

و می‌گوید: ممکن است که در خارج استانی باشند که آثاری را ارائه دهند اما آنچه مهم است حضور در محیط‌های علمی و نشست‌های گوناگونی است که در این مجالس استادان ایرانی به طرح مباحث و مسائل مربوط به روابط بین‌الملل می‌پردازند.

استاد روابط بین‌الملل دانشگاه تهران یکی از علت‌های کم‌کاری در منابع دانشگاهی را به سابقه روابط بین‌الملل مرتبط می‌داند و می‌گوید: بعد از جنگ جهانی دوم پدیده روابط بین‌الملل به وجود آمد و با سابقه پنجاه ساله نمی‌توان بیش از این انتظار داشت.»

آنچه در این نظر قابل اهمیت است، فاصله زمانی آثار مکتوب ایران با دیگر کشورهای جهان در زمینه روابط بین‌الملل است. کولایی آسیب‌ها و کاستی‌های حوزه روابط بین‌الملل را در کمبود نقاشی می‌داند و معتقد است که علی‌رغم وجود هزاران دانشجوی پژوهشگر به دلیل فقدان عادت به کتابخوانی و ضعف در فروش کتاب‌های دانشجویی و به دلیل عدم گردش مناسب در بازار کتاب، جایزه مناسبی هم برای ترجمه و نشر وجود ندارد. نکته دیگری که این استاد دانشگاه به آن توجه دارد فقدان قانون در زمینه مالکیت فکری است و این امکان وجود دارد که در مترجم در حال ترجمه یک کتاب باشند. ایشان شمارگان کتاب‌ها را به نسبت جمعیت و حشمت‌ها توصیف می‌کند و هیچ انگیزه‌ای برای ترجمه منابع دست اول در گرایش روابط بین‌الملل نمی‌بیند.

روی همین اساس به وجود تعداد معدودی کتاب در حوزه روابط بین‌الملل اذعان می‌کند. کولایی بر این باور است که تا ارتباط معقول و منطقی بین عرضه و تقاضا به وجود نیاید، مترجمین و اساتید علاقه و شوق برگرداندن منابع دست اول را پیدا نمی‌کنند. مشکل دیگر که در زمینه کتاب‌های روابط بین‌الملل نمود پیدا کرده است، تولید بی‌رویه و غیراصولی کتاب به وسیله ناشران است و دیگر اینکه ارتباط علمی با نیازهای محیط‌های دانشگاهی نیست.

دکتر ابوالحمّد عسکرخانی؛ کتاب‌های رژیم‌های بین‌المللی

دکتر ابوالحمّد عسکرخانی نظریه‌پرداز جنگ، صلح و امنیت بین‌المللی و مؤلف کتاب «رژیم‌های بین‌المللی» که فارغ التحصیل دکتری حقوق بین‌الملل از دانشگاه خوارزمشاه همدان و روابط بین‌الملل از دانشگاه کوئینز کاناداست و سال‌های زیادی از فعالیت خود را در همدان در رابطه با دادگاه لاهه و انتقال فراسات ایران در لاهه گذرانده است. وضعیت کتاب‌های حقوق و روابط بین‌الملل را مناسب نمی‌بیند. عسکرخانی که وقایع بالکان، کوئوو، افغانستان و عراق را از نزدیک مشاهده کرده و در زمینه خلع سلاح و کنترل تسلیحات تجربه‌های زیادی آموخته است با نگاهی به آثار مکتوب در زمینه روابط بین‌الملل در ایران از فقر سرفصل دروس روابط بین‌الملل در دانشگاه‌ها اشاره می‌کند و می‌گوید: در کتاب‌های کنونی فقر زیادی دیده می‌شود و سرفصل دروس متناسب با پیشرفت این علم در مقایسه با دیگر کشورهای دنیا نیست.

وی رشته روابط بین‌الملل را رشته‌ای می‌داند که از اقتصاد، حقوق، ریاضیات، مدیریت و یا حتی روانشناسی وام گرفته است و معتقد است که مترجمین آثار این رشته باید به ابعاد و زوایای آن اشراف داشته باشند که متأسفانه چنین نیست

و ترجمه کتاب‌ها باطلع رسا نخواهد بود. عسکرخانی می‌گوید: به نظر می‌رسد کسانی که دست اندرکار ترجمه هستند به عمق فرهنگی ادبیات انگلیسی آشنایی ندارند چرا که واژه‌ها تخصصی است و اجتمالی در مورد واژه‌ها وجود ندارد.

وی پیشنهاد می‌دهد که فرهنگستانی ایجاد شود تا با کنترل کتاب‌های ترجمه شده اجازه ندهد هر کس به میل خود مبادرت به معادل‌سازی کند چرا که این روند آفت بزرگی در انتقال مفاهیم و معانی دقیق خواهد بود.

عسکرخانی همچنین معتقد است که اصولاً ترجمه برای دوره‌های دبیرستانی است. باید کاری کرد که دانشجویان روابط بین‌الملل از سرچشمه آب بخورند و از منابع اصلی انگلیسی استفاده کنند.

وی با انتقاد از عرضه کتاب‌های خارجی در ایران بخصوص از طریق نمایشگاه بین‌المللی کتاب می‌گوید: منابع کتاب‌های دانشگاهی بخصوص در رشته روابط بین‌الملل اصلاً به روز نیست و کتاب‌های که به نمایشگاه ایران وارد می‌شود را در آمریکا و یا کانادا می‌توان یک دلار خرید.

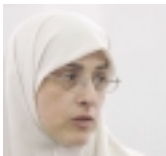
انتشار کتاب‌های به روز و متناسب با مباحث علمی و منطبق با دستور کار دانشگاهی از دغدغه‌های عسکرخانی است. این استاد روابط بین‌الملل که سال‌های زیادی از عمر خود را در دانشگاه‌ها و مجالس علمی و سیاسی غرب گذرانده بر این عقیده است که منابع روابط بین‌الملل باید با حمایت بودجه‌های دولتی و پراساس نیازسنجی علمی در دسترس دانشجویان قرار گیرد.

دکتر کیومرث اشتریان؛ کتاب‌های سیاستگذاری

کیومرث اشتریان استادیار دانشگاه تهران فارغ التحصیل دکتری سیاستگذاری عمومی از کاناداست. رشته سیاستگذاری در ایران چه در گرایش عمومی و چه اختصاصی سابقه طولانی ندارد به طوری که در یکی دو سال اخیر در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری به پذیرش دانشجوی اقدام شده است. کیومرث اشتریان که کتاب سیاستگذاری فرهنگی را به وسیله انتشارات شهر در سال ۱۳۸۱ راهی بازار نموده است از کمبود شدید کتاب‌های سیاستگذاری در ایران خبر می‌دهد و می‌گوید: «کتاب سیاستگذاری عمومی آقای دکتر ملک محمدی و اگر از اینها صرف نظر کنیم کتاب دیگری در ایران حداقل من ندیده‌ام.»

وی همچنان معتقد است که در ایران کتابی درباره سیاستگذاری عمومی در حوزه تالیف وجود ندارد اما مقالات زیادی در این باره نگارش یافته است.

استادیار دانشگاه علوم سیاسی در رشته سیاستگذاری، علت کمبود شدید منابع را با کمبود تقاضای این رشته در ایران مرتبط می‌داند و با توجه به راه اندازی این رشته از سال ۱۳۷۹ در مقطع کارشناسی ارشد انتظار دارد تقویت نسبی در حوزه ترجمه و تالیف به وجود آید. اشتریان بر این باور است که برای تقویت این رشته و تأمین منابع و مراعی باید به تربیت نیرو و اعزام دانشجویان به خارج از کشور اقدام کرد چرا که موفق کتاب سیاستگذاری باید واقعاً متعخص باشد. دکتر کیومرث اشتریان که مترجم کتاب روش سیاستگذاری فرهنگی نیز هست در زمینه ابعاد و ویژگی‌های این رشته می‌گوید: سیاستگذاری حوزه بسیار گسترده‌ای دارد و رشته‌ای فنی است؛ حوزه‌هایی چون سیاستگذاری بهداشتی، صنعتی، کشاورزی، فرهنگی و... بنابراین هر حوزه، متخصص مرتبط با آن حوزه و منابع و کتاب‌های خاص آن رشته را می‌طلبد.

الهه کولایی

شماره ۳۳
۱۹ اردیبهشت ۱۳۹۳

دکتر سیدحسین سیف زاده که درس خوانده علوم سیاسی در دانشگاه هاروارد است، دربارهٔ دلیل فقدان کتاب‌های تألیفی در حوزه علوم سیاسی معتقد است، «در گذشته وقتی سنتی‌ها از سیاست‌خرف می‌زدند، معنی خرفشان غنی‌سازی انسان بود.اما بعدها هدف اهل سیاست ذلالت انسان‌شد. در واقع غنی‌سازی انسان به اختیار فردی اش صورت می‌گیرد و نه با قدرت و جبر

سید حسین سیف زاده

در دنیای سیاسی امروز را باید در گذشته جست و جو کرد. تئوری‌پردازی با خیال‌پردازی کاملاً متفاوت است. هر چند که در جهان امروز خیال‌پردازی نیز موزم به شناخت است. پس در چنین شرایطی وقتی من شخصاً توان سفر به دیگر کشورها را ندارم، چگونه می‌توانم در سیمینارها و کنفرانس‌های بین‌المللی حضور داشته باشم.اگر حضور مستمردر جریان بحث‌های نظری و علمی دنیا وجود نداشته باشد، چگونه یک مقاله دست اول (اورژینال) بکرم و صاحب تئوری و اندیشه نوشته می‌شود.باور کنید که حتی امروز دیگر شناخت دنیای جدید نیز یکی از مژومات خیال‌پردازی است.اگر یک‌رمان‌نویس از شرایط فعلی جهان بی‌رومنش آگاه باشد، خواه ناخواه ارزش اثرش زیر سوال می‌رود. حالا اگر یکی اندیشمند سیاسی از فلسفه روز دنیا آگاه نباشد، چگونه می‌تواند بروند؟شکل‌گیری و پیشرفت نظریه‌های جدید در این علم تاثیرگذار باشد؟ چگونه می‌تواند صاحب نظریه، ارزش و قدرت علمی باشد؟!

پس در چنین شرایطی نمی‌توان در بستر زبان فارسی اندیشه‌ای فلسفی، علمی و سیاسی ارائه داد و حالا اگر گفتاری از این علم به فارسی ترجمه بشود، خودش به خودی خود کار سترگی است.

دکتر سیدحسین سیف زاده که درس خوانده علوم سیاسی در دانشگاه هاروارد است، دربارهٔ دلیل فقدان کتاب‌های تألیفی در حوزه علوم سیاسی معتقد است، «در گذشته وقتی سنتی‌ها از سیاست‌خرف می‌زدند، معنی خرفشان غنی‌سازی انسان بود.اما بعدها هدف اهل سیاست ذلالت انسان‌شد. در واقع غنی‌سازی انسان به اختیار فردی اش صورت می‌گیرد و نه با قدرت و جبر

وی با تأکید به این نکته که تألیف فلسفی نیازی به تحقیق میدانی ندارد، گفته: «ابتدا باید نسبت به جهان اطراف به شناختی دقیق برسید و بعد به واسطهٔ آن شناخت، هستی را تعریف کنید. به عقیده من کسی که نتوانسته است از اکثر کشورهای جهان دیدار کند، کسی که از دیدن کالاهای مصرفی دیگر کشورهای جهان محروم بوده، کسی که از برخورد با آداب و رسوم و رفتارهای اجتماعی دیگر مردم جهان محروم بوده، چگونه می‌تواند مسائل هستی را از دیدگاه خودش تحلیل کند؟!»

پس در چنین شرایطی برای یک فرد علمی، گذشته از شناخت، بحث تأثیرگذاری بر هستی نیز مطرح می‌شود. به عقیده من دلیل معضل فقدان اندیشمندان

دکتر سیدحسین سیف‌زاده متولد ۵ خردادماه سال ۱۳۲۹ در شهر قم است. وی اکنون استاد پایه ۲۵ دانشکده حقوق و علوم سیاسی در دانشگاه تهران است و تاکنون آثار بسیاری را در هیئت مقاله و کتاب به رشته تحریر آورده است. دکتر سیف زاده درباره کتاب‌هایی که در طی چند سال اخیر در حوزه علوم سیاسی منتشر شده، می‌گوید: «در طی پنج‌شش سال گذشته که به‌طور مستقیم در جریان انتخاب کتاب سال بودم به این نتیجه رسیدم که آثار تألیفی حوزه سیاسی بیش از هر چیز وامدار استعاره است، در واقع بیشتر از آنکه حامل اطلاعات، دانش و اندیشه باشد، متکی به زبان نماد و استعاره است و همین مساله خواه ناخواه مخاطب را یک مرتبه دورتر از بین‌اندیشه متفکرین سیاسی قرار می‌دهد.»

بدن جامعه ما مغزش بزرگ تراست

مدون تنها بحث غنی‌سازی انسان مطرح است، یعنی حکومت‌ها باید قدرت را به مردم واگذار کنند، آنها را به قدرت برسانند و تنها خدمتگزار مردم باقی بمانند و تنها در چنین شرایطی است که مولف و اندیشمند به وجود می‌آید و تألیف نیز شکل می‌گیرد.»
دکتر سیدحسین سیف زاده یکی از دلایل نگارش کتاب‌های سیاسی در برده‌ای از ایهام را شرایط موجود می‌داند. شرایطی که ریشه در فرهنگ عامه ملت ایران دارد، ملتی که خرفشان را به در می‌گویند تا اینکه دیوار بشود. دکتر سیف زاده در این راستا معتقد است: «در جامعه ما کثرت معطوف به وحدت وجود ندارد. این جامعه همیشه از طریق ایهام و سیار پراهم حرف زده است. خب این استعاره، نماد، ایهام و… خواه ناخواه در کتاب‌های این حوزه نیز تاثیر می‌گذارد. در یک کلام اینکه جامعه ما بدیش از مغزش سیار بزرگ‌تر است.»
در واقع تنها غریزه است که بر ادعاهن عمومی ملت ایران حکم می‌راند و در چنین شرایطی کتابی مخاطب دارد که ایجاد هیجان نکند. نوشته‌ای خواننده می‌شود که احساسات خواننده را به بازی بکشد، پس در چنین وضعیتی وقت هیچ اندیشه‌ای تولید نمی‌شود.»

این نوع دکتاری علوم سیاسی در ایران، در پایان‌ت‌ها به یک نکته اشاره کرده: «آثار دیگری در این زمینه وجود دارند که آنها نیز هیجان تولید می‌کنند. مثلا کتاب‌های ژورنالیستی.»

یک اندیشه، دو شرایط سیاسی دو نمود متفاوت

دکتر بهرام مستقیمي اکنون ۵۶ سال سن دارد. وی از سال ۱۳۳۸ دانشجوی علوم سیاسی دانشگاه تهران شد و تحصیلاتش را نامقطع دکتر ادامه داد. دکتر مستقیمي اکنون در کلاس‌های تدریس می‌کند که سال‌ها در پشت میزهایش تحصیل کرده است. این استاد علوم سیاسی که به‌خاطر شرایط تدریسیش مقالات گوناگونی دارد، درباره وضعیت چاپ و نشر کتاب‌های حوزه تخصصی اش می‌گوید: «عقرب من درباره کتاب‌هایی که در زمینه علوم سیاسی به زبان فارسی منتشر می‌شوند، نمی‌تواند نظری قاطع و صد در صد درست باشد. اینجاب به خاطر میاحتی که تدریس می‌کنم، بیشتر مقاله‌ها و کتاب‌های انگلیسی را مطالعه می‌کنم. البته تا آنجا که در جریان هستم، ناشران بسیاری در این سیطه فعالیت می‌کنند. من‌ها به عقیده من یکی از عمده‌ترین مشکلات آثار این رشته، فقدان ادبیات خاص این حوزه است. بایه حال بسیار اتفاق افتاده که در حین خوانش یک کتاب تألیفی به زبان فارسی، فقدان ادبیات خاص این حوزه است. بایه حال بسیار اتفاق رده‌ای یک مقاله انگلیسی را دیده‌ام و وقتی به اصل اثر رجوع کردم، چندان تفاوتی بین متن اصلی و نوشته تألیفی ندیده‌ام. هر چند که ما حتی در نشر و نگارش ترجمه‌هایمان نیز صاحب زبان شخصی‌مان نیستیم.»

یکی دیگر از بحث‌هایی که دکتر مستقیمي بارها در کلاس‌هایش به آن اشاره کرده، نوع دسترسی مترجم‌های ایرانی به منابع اصلی است.

بهرام مستقیمي معتقد است که: «خواه ناخواه مترجم‌های ما شش ماه الی یک سال از روند نگارش اندیشه‌های غرب عقب‌تر هستند. یعنی ما وقتی یک تئوری و نظریه را می‌فهمیم که پیش از یک سال از روند نگارش و اصلاح ممکن است که این فرضیه در طول آن گذشته و با تکمیل شده باشد. حالا چه برسد به اینکه یک کتاب بعد از سال‌ها به دست ما برسد. در چنین شرایطی چالش‌ترین مساله، این است که آن کتاب بعد از اینکه ترجمه شده، به اسم تألیف منتشر شود.»

دکتر بهرام مستقیمي که از بیان عنوان برخی از این

حکومت.پس در راستای این‌فکر نمی‌توانید اسلحه‌را زور به انسان نشانه بگیری.د و حکم کنید که دوست داشته باشد.یا عاشق نباشد، یا کافر باشد و یا ایمان داشته باشد. و این یعنی اینکه تئوری غنی‌سازی انسان باحکومت و قدرت همراه نیست. بلکه تنها لازمه‌اش شکل‌گیری جامعه اخلاقی است. البته این اشتباه از عصر افلاطون تاکنون در جوامع مختلف تکرار شده است.»

وی در ادامه صحبت‌هایش افزود: «تاکنون در اندیشه مدرن تنها بحث غنی‌سازی انسان مطرح است، یعنی حکومت‌ها باید قدرت را به مردم واگذار کنند، آنها را به قدرت برسانند و تنها خدمتگزار مردم باقی بمانند و تنها در چنین شرایطی است که مولف و اندیشمند به وجود می‌آید و تألیف نیز شکل می‌گیرد.»

دکتر سیدحسین سیف زاده یکی از دلایل نگارش کتاب‌های سیاسی در برده‌ای از ایهام را شرایط موجود می‌داند. شرایطی که ریشه در فرهنگ عامه ملت ایران دارد، ملتی که خرفشان را به در می‌گویند تا اینکه دیوار بشود.

دکتر سیف زاده در این راستا معتقد است: «در جامعه ما کثرت معطوف به وحدت وجود ندارد. این جامعه همیشه از طریق ایهام و سیار پراهم حرف زده است. خب این استعاره، نماد، ایهام و… خواه ناخواه در کتاب‌های این حوزه نیز تاثیر می‌گذارد. در یک کلام اینکه جامعه ما بدیش از مغزش سیار بزرگ‌تر است.»
در واقع تنها غریزه است که بر ادعاهن عمومی ملت ایران حکم می‌راند و در چنین شرایطی کتابی مخاطب دارد که ایجاد هیجان نکند. نوشته‌ای خواننده می‌شود که احساسات خواننده را به بازی بکشد، پس در چنین وضعیتی وقت هیچ اندیشه‌ای تولید نمی‌شود.»

این نوع دکتاری علوم سیاسی در ایران، در پایان‌ت‌ها به یک نکته اشاره کرده: «آثار دیگری در این زمینه وجود دارند که آنها نیز هیجان تولید می‌کنند. مثلا کتاب‌های ژورنالیستی.»

گزارش

نگاه روز ایرانی

وضعیت کتاب‌های علوم سیاسی

کتاب‌ها پر هیزر کرد، در ادامه افزود: «به نظر من مهم‌تر از همه، خود ترجمه‌ای است که به دست ما می‌رسد. اصلا این نظر نشانه تا چه حد می‌تواند قابل اعتماد باشد. شاید هم نمی‌پسندم.»

وی که سیاست را عین زندگی و زندگی را عین سیاست می‌داند، گمان می‌کند که شرایط اجتماعی و سیاسی حاکم بر جامعه، عمده‌ترین حرف را در چاپ کتاب‌های علوم سیاسی می‌زند. او معتقد است که: «اگر شما در یک شرایط سیاسی - اجتماعی خاص دچار خودسانسوری بشوید، اولین بستر انعکاس آن عرصه تألیف و نشر است. حالا اگر این خودسانسوری خود را به آزادی‌فکری بدهد، خواه ناخواه باعث می‌شود که یک معطل، در دو شرایط سیاسی به دو شکل متفاوت نمود پیدا کند.»

ماچرا دیگر ما نیستیم

دکتر صادق زیباکلام مآه نودش را دقیق به خاطر ندارد اما می‌داند که متولد کوجه خدائیس‌های تهران است و اکنون نیز ۵۷ سال سن دارد. وی که بخش اعظمی از شهرنش را از خرداد ۱۳۴۶ به بعد، به واسطه نوشته‌ها و نظراتش به دست آورده، حالا گمان می‌کند که از تاریخ ذیل به بعد، نوشته‌هایش دچار بحران شده: «اند؛ بحرانی که زاید زورنالیسم حاکم بر تالیفات این دوره بوده است. دکتر زیباکلام درباره کتاب‌هایی که اکنون در حوزه علوم سیاسی در ایران منتشر می‌شوند، می‌گوید: «وقتی که به این کتاب‌ها رجوع کنید، با آثاری مواجه می‌شوید که تنها ترجمه‌ای از کتاب‌های سیاسی غرب هستند. در واقع زبان ترجمه تأثیر مستقیمي بر تاریخ ادبیات علوم سیاسی در ایران داشته است و این یعنی اینکه ما در هیچ کتابی تاریخ‌مان دیداری هیچ متفکری را نمی‌بینیم. ما تنها تعدادی مترجم داریم که بعدها بعضی از

صادق زیبا کلام

آنها مترجم‌های قابل‌ی هستند. مهم‌ترین تفاوتی که بین ما و غربی‌ها وجود دارد، در نوع بیان مباحث است. در مغرب زمین افرادی وجود دارند که اندیشه و تفکر تولید می‌کنند، نقاد و نظریه‌پرداز هستند. اما اساتید علوم سیاسی ایران تنها نقال هستند. این دقیقاً همان سببیم است که سال‌ها در حوزه علمیه حاکم بود. در آنجا نیز تنها صحبت از نقل قول است و نقد قول. متفکرین علوم سیاسی در ایران تنها چنین شرایطی اگر درباره چاپ و نشر کتاب‌های علوم سیاسی در ایران صحبتی صورت بگیرد، در واقع صحبت از نوع ترجمه مترجم‌های ایرانی در این حوزه است، نه نقد و نظر درباره اندیشندان علوم سیاسی در ایران.»

صادق زیباکلام که در سال ۱۳۳۴ با چاپ گزیده‌ای از کتاب *مقدمه‌ای بر انقلاب اسلامی* با به عرصه تألیف گذاشت، گمان می‌کند که شرایط سیاسی ایران نیز در وضعیت چاپ کتاب‌های این رشته تا تاثیر بسزایی داشته است. زیبا کلام معتقد است که بعد از دوم خرداد ۱۳۷۶ کتاب‌هایی وارد بازار شد که به جای غنای آثار تخصصی این رشته، نشر و چاپ آن‌ها در حوزه‌ها به لحاظ گشاده است: «متلا اگر وقت کنید، از تاریخ ذیل به بعد مباحثی در بدنه تفکر و اندیشه علوم سیاسی ایران شکل گرفت که چندان ضرورتی برای جامعه فعلی ما ندانست و البته هنوز هم ضرورت ندارد. مثلا اگر کتاب‌های این دوره در کنار آثاری که در نیمه اول دهه هفتاد چاپ شده، قرار دهید، این تفاوت به شکل فاحشی مشهود است.»

کتاب‌ها پر هیزر کرد، در ادامه افزود: «به نظر من مهم‌تر از همه، خود ترجمه‌ای است که به دست ما می‌رسد. اصلا این نظر نشانه تا چه حد می‌تواند قابل اعتماد باشد. شاید هم نمی‌پسندم.»

وی که سیاست را عین زندگی و زندگی را عین سیاست می‌داند، گمان می‌کند که شرایط اجتماعی و سیاسی حاکم بر جامعه، عمده‌ترین حرف را در چاپ کتاب‌های علوم سیاسی می‌زند. او معتقد است که: «اگر شما در یک شرایط سیاسی - اجتماعی خاص دچار خودسانسوری بشوید، اولین بستر انعکاس آن عرصه تألیف و نشر است. حالا اگر این خودسانسوری خود را به آزادی‌فکری بدهد، خواه ناخواه باعث می‌شود که یک معطل، در دو شرایط سیاسی به دو شکل متفاوت نمود پیدا کند.»

ماچرا دیگر ما نیستیم

دکتر صادق زیباکلام مآه نودش را دقیق به خاطر ندارد اما می‌داند که متولد کوجه خدائیس‌های تهران است و اکنون نیز ۵۷ سال سن دارد. وی که بخش اعظمی از شهرنش را از خرداد ۱۳۴۶ به بعد، به واسطه نوشته‌ها و نظراتش به دست آورده، حالا گمان می‌کند که از تاریخ ذیل به بعد، نوشته‌هایش دچار بحران شده: «اند؛ بحرانی که زاید زورنالیسم حاکم بر تالیفات این دوره بوده است. دکتر زیباکلام درباره کتاب‌هایی که اکنون در حوزه علوم سیاسی در ایران منتشر می‌شوند، می‌گوید: «وقتی که به این کتاب‌ها رجوع کنید، با آثاری مواجه می‌شوید که تنها ترجمه‌ای از کتاب‌های سیاسی غرب هستند. در واقع زبان ترجمه تأثیر مستقیمي بر تاریخ ادبیات علوم سیاسی در ایران داشته است و این یعنی اینکه ما در هیچ کتابی تاریخ‌مان دیداری هیچ متفکری را نمی‌بینیم. ما تنها تعدادی مترجم داریم که بعدها بعضی از

وی که مدرک دکترایش را در رشته صلح‌شناسی از دانشگاه برادفورد گرفته است. شرایط فعلی چاپ و نشر علوم انسانی در ایران را بسیار بسیار عقب‌تر از دنیای غرب می‌داند. زیرا کلام معتقد است: «اگر اکنون فرهنگ علوم سیاسی، جامعه‌شناسی و اصولاً علوم انسانی در غرب، در همین جایگاهی که حالا قرار دارد، متوقف شود و اندیشمندان ایرانی یا همین سبزی که پایه حال پیش آمده‌اند، راه خود را ادامه بدهند، بازهم هیچ وقت به جایگاه امروز غرب نخواهند رسید.»

مؤلف اما چگونه ما شدیم، گمان می‌کند که این عقب ماندگی کاملاً غیر محسوس است و اصولاً شاید همین مسأله باعث جرحانی تر شدن وضعیت کتاب‌های علوم سیاسی در ایران شده است. دکتر صادق زیناکلام در انتهای صحبتش با نیکدیسپار گفت: «در نهایت شاید برآید و به یکسری از ژورنال‌های علمی امروز تیا مراجعه کنید. بروید ببینید چند مقاله نوشته‌کنین مادر این ژورنال‌ها منتشر شده، چند مقاله از آمریکایی‌ها منتشر شده، چند مقاله از ژاپنی‌ها منتشر شده و… خوب همین مسأله بسیاری از مفاهیم دیگر را روشن می‌کند. البته این صحبت بحث مفصل تری می‌باید ولی تا آنجا که به چاپ و نشر علوم سیاسی برمی‌گردد، این مسائل پیش از هر چیز خودنمایی می‌کنند. البته همانطور که پیش‌تر نیز گفتیم شرایط حکومت هم بی‌تاثیر نیست.»

یاعن یاس ما خوین باوری
به اندیشه‌های دیربان است

دکتر حمید احمدی مقاله مراد ماه است و اکنون ۲۸ سال سن دارد. وی در حال حاضر استادیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران است و بیشتر از هر چیز در حوزه مطالعات خاورمیانه صاحب‌اندیشه و کلام است. وی نیز از جمله کسانی است که تأثیر دوم خرداد ۱۳۷۶ را بر چاپ و نشر کتاب‌های علوم سیاسی در ایران نه تنها به فال نیک نگرفته بلکه گمان می‌کند که در یک برهه زمانی خاص، آثاری به بازار کتاب‌های علوم سیاسی راه یافتند که تا آن‌استند. جهتی کاذب در روند این جریان تولید کنند. دکتر احمدی در این باره معتقد است که: «بعد از دوم خرداد ۱۳۷۶ یکسری آثار ژورنالیستی وارد بازار کتاب شد که البته اکنون دیگر مخاطب سابق را ندارد ولی همچنان تأثیر محسوس بی‌جای نمانده، البته لازم به ذکر است که در طی این مدت آثار ارزشمندی

حمید احمدی

معتقد است که به دلیل فعالیت مستمر چند ناشر علوم سیاسی این جریان بزودی هماهنگی و نظم خاص خودش را پیدا می‌کند. وی در این باره می‌گوید: «ناشرانی مثل موسسه مطالعات سیاسی آثار ارزشمندی منتشر کرده‌اند. هر چند که بعد از ایجاد فضای باز سیاسی در کنار کتاب‌های ژورنالیستی، آثاری جدی و موفق در زمینه جامعه‌شناسی در این فضا منتشر شد که بسیار قابل‌اعتنا هستند. ولی با این تفاسیر هنوز چالش عمیقی در زمینه چاپ و نشر کتاب‌های حوزه علوم سیاسی وجود دارد.»

دکتر حمید احمدی بر خلاف اکثر هم‌پایان علمی اش معتقد است که «یک ساله نگران‌کننده وجود دارد و آن گرایش بیش از حد اندیشمندان و استعداد‌های جوان به نظریه‌های متفکران غرب است. البته همانطور که دوره مارکس، مارکسیسم و لنینیسم زخت پرست، گرایش به فوکو، دریدا، پست مدرنیسم و این حرف‌ها نیز به آن سرنویشت دچار می‌شود.»

وی در راستای صحبت هایش افزود: «در واقع نخبگان و روشنفکران ما بیش از حد به این افراد و نظریه‌هایشان اعتقاد دارند و اندیشه‌های همین خوش باوری باعث شده که متفکرین ما از تحلیل عمیق مسائل اجتماعی و سیاسی مان عاجز بمانند.»

دکتر احمدی در پایان گفت: «البته شرایط امروز بسیار امیدوارکننده است. به عقیده من عصر استقلال از جامعه‌شناسی غیر تاریخی غرب و استفاده از مدل‌های دیگران به پایان رسیده است. تسلط جوان امروز پیش از هر چیز به تعصبات ملی و مذهبی‌اش پاینده است تا به گفته‌های فوکو، دریدا و…»

کتاب

لیبرالیسم در تاریخ اندیشه غرب

لیبرالیسم در تاریخ اندیشه غرب، نویسندهگان: **جیمی ازان‌دیشمندان غرب** و **میکائیل گاداندر**، ترجمه: **عباس یاقی**، **نشری، ۱۳۸۰، ۳۸۰ صفحه**

کتاب با مقدمه مفصلی درباره لیبرالیسم و ایدئولوژی، لیبرالیسم و علوم انسانی و حقوق سیاسی انسان آغاز می‌شود و موضوعاتی چون افکار عمومی، مردم‌سالاری، عدالت و مشیت الهی و دولت بازار را در بر می‌گیرد. بخش دوم به اندیشه‌های جان لاک به عنوان اسطوره بنیانگذار دیرباره تساهل و تراشی و موضوع دولت خاستن صلاح و امنیت می‌پردازد.

بخش سوم به اندیشه‌های هیوم، سه، کانت، ریکاردو، اسمیت و کینز برآمون بازار و مسائل اجتماعی و اقتصادی نگاه دارد. قدرت و منافع بخش چهارم کتاب به اندیشه‌های چهارم کتاب به اندیشه‌های شخصیت‌هایی چون مونتنیو، مابیسون، سی‌پس، رودرو و… درباره آزادی و حمایت شهروندان و عقیده همگانی و منافع و نمایندگی سیاسی و حاکمیت مردم می‌پردازد. مسأله آزادی فردی در اندیشه‌های یورک، اسپنسر، میل، توکویل و… موج می‌زند. آخرین بخش کتاب با آرای اندیشمندان دیگری چون هگل، گرین، هابزاس، راولز و راز و… درباره لیبرالیسم، آزادی، حقوق فردی و اجتماعی و عدالت است.

تاریخ دیپلماسی و روابط بین الملل

تاریخ دیپلماسی و روابط بین الملل، مؤلفه: **احمد نفی‌زاده**، انتشارات **فوس**،

چاپ اول: ۱۳۸۳، ۳۵۰ صفحه

مؤلف در این کتاب می‌کوشد تاریخچه‌ای از دیپلماسی جهان را ارائه دهد. این کتاب در حقیقت دو کتاب در یک کتاب است؛ کتاب اول به اوضاع جهان از دستفالی تا جنگ جهانی اول؛ اختصاص دارد و با بررسی روند تاریخ دیپلماسی و عوامل شکل‌گیری و تکامل آن از کنگره وین تا تحولات قرن بیستم را مورد بررسی قرار می‌دهد.

کتاب دوم به روابط بین الملل از جنگ جهانی اول تا امروز؛ اختصاص دارد. علل و پیامدهای جنگ، تحولات بین المللی از جنگ جهانی دوم تا امروز؛ ناگهان به دوره جنگ سرد، تحولات بین المللی ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰، جنگ سرد جدید و مقدمات فروپاشی شوروی، روابط بین الملل در دهه ۹۰ و چشم انداز مسائل جهان در استانه قرن ۲۱ مطالب کتاب را خواندنی و جذاب کرده است.

جهانی شدن و جنوب

جهانی شدن و جنوب، مؤلف: **مارتین خوره**، مترجم: **احمد ساهی**، انتشارات **فوس**، **چاپ اول، ۱۳۸۳، ۱۶۷ صفحه**
کتاب «جهانی شدن و جنوب» ماهیت جهانی شدن اقتصاد و تحولات اخیر همراه با الزامات آن را در جنوب مورد بررسی قرار می‌دهد. فصل اول کتاب به فرآیند جهانی شدن اختصاص دارد و فصل دوم به بررسی مسائل کلیدی در تجارت می‌پردازد. سومین فصل کتاب به بررسی مسائل کلیدی در امور مالی همچون فقدان ساز و کارهای تقسیم وظایف و فقدان شفافیت و قاعده در بازارهای مالی بین المللی توجه دارد. مسائل آزادسازی سرمایه‌گذاری چون مزایا و مخاطرات سرمایه‌گذاری خارجی و مقررات در زمینه سیاستگذاری سرمایه‌گذاری خارجی فصل چهار کتاب را تشکیل می‌دهد. آخرین فصل کتاب به نتیجه کلی و راهکارها می‌پردازد و در ضمایم کتاب به جهانی شدن و دوروایت از فقر جهانی و دیگری به جهانی شدن از دیدگاه واقع‌گرای و… می‌پردازد.

شناخت ماهیت و عملکرد امپریالیسم

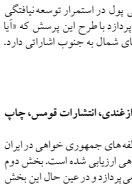
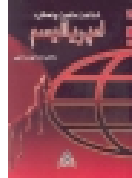
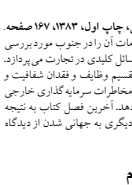
شناخت ماهیت و عملکرد امپریالیسم، مؤلف: **همايون الهی**، انتشارات **فوس**، **چاپ اول، ۱۳۸۳، ۱۰۰صفحه**.

سیر تاریخی تولد و رشد امپریالیسم با بررسی ارتباط استعمار و امپریالیسم اولین فصل کتاب است. مؤلف در فصل دوم می‌کوشد با بررسی دوران استعمار ناگهان به امپریالیسم قدیم و جدید بنیاداز و بازآله صدقات‌ها به نقش مهم امپریالیسم ایالات متحده آمریکا در قرن بیستم توجهی ویژه کند. نگاهزده کتاب در فصول دیگر کتاب به علل عقب‌ماندگی کشورهای مستعمره به طور مفصل می‌پردازد و از غارت و چپاول مستقیم ثروت‌ها، تحریف حقایق، برده‌فروشی مدرن، کالا انگاشتن کرده‌گان و… پرده برمی‌دارد و حربه امپریالیسم را در توقف رشد دیگر کشورها، مواد مخدر، مشروبات الکلی با این عقیده که امپریالیسم مرز نمی‌شناسد معرفی می‌کند. فصل هفتم کتاب به روند تئوریت‌دایستی اختصاص دارد. در این فصل تئوری‌های اقتصادی لیبرالی، مارکسیستی و… مورد تحلیل قرار می‌گیرد. فصل هشتم نیز عوامل استمرار عقب‌ماندگی چون سازمان تجارت جهانی و عدم توسعه‌یافتگی کشورهای جنوب و سیاست‌های بانک جهانی و صندوق بین المللی پول در استمرار توسعه‌نیافتگی کشورهای جنوب مورد بررسی قرار می‌گیرد. فصل نهم که به روابط شمال و جنوب می‌پردازد با طرح این پرسش که «آیا کشورهای صنعتی پیشرفته از جهان سوم بی‌نیازند» آغاز می‌شود و به وابستگی‌های کشورهای شمال به جنوب اشرافی دارد.

جمهوری خواهی در ایران

جمهوری خواهی در ایران، مؤلف: **غلامعباس مصطفی‌نژاد** با مقدمه‌ای از دکتر **علیرضا اژغندی**، انتشارات **فوس**، **چاپ اول، ۱۳۸۳، ۹۹۰ صفحه**

این کتاب به مبانی و فرآیند جمهوری خواهی ایران بعداز انقلاب مشروطه می‌پردازد. مؤلفه‌های جمهوری خواهی در ایران از منظر این کتاب نماندی از آزادی مثبت، عدم سلطه، بازسازی حقوق طبیعی و آرمان برابری‌خواهی ازوبنی شده است. بخش دوم کتاب به بازتاب انقلاب روسیه بر شکل‌بندی‌های سیاسی و روند جمهوری خواهی در ایران می‌پردازد و در عین حال این بخش ارتقش و تلاش انگلستان قائل نمانده است. سومین بخش به قیام‌های متفقه‌ای چون نهضت جنگل اشاره دارد. در بخش چهارم نقش نخبگان سیاسی در روند تحولات جمهوری خواهی بررسی شده است. شخصیت‌هایی چون احمد شاه، وثوق‌الدوله، مشیرالدوله، بهبهان‌الگیر رضی و همچنین ناگهان به کودتای ۱۲۹۸ و کابینه سیدضیاء طباطبایی در این بخش مورد بحث قرار می‌گیرد. آخرین بخش کتاب به ظهور جمهوری خواهی اقتدارگرا اختصاص دارد و ناگهان به سقوط سیدضیاء، و افزایش قدرت رضاخان در ایران دارد و سرگرب قیام‌های متفقه‌ای را مورد توجه قرار می‌دهد. تاملی بر عنصر نمرنگ‌گرایی سیاسی در دولت‌های بعداز قوام‌الشفقه و ظهور پیش از پیش اقتداررضاخانی و مهمتر از همه عوامل ناگامی جمهوری خواهی در ایران موضوعات مهم این کتاب را تشکیل می‌دهد.

به عنوان یک اندیشمند در حوزه «اندیشه های سیاسی» می‌شناسند. وی آثار و کتنب منتشرشده در ایران وازابتدا تاکنون بیشتر در حوزه ترجمه می‌بیند اما معتقد است که در گذشته مترجمین خوبی در حوزه علوم سیاسی نداشته‌ام. مثلا تاریخ اندیشه‌های سیاسی بازار گاد که ترجمه شده اصلا نخوانسته است مطالب نویسنده را بر گردان کند و آنچه نویسنده گفته است، به حقیقت نگوید. وی در مقال کتاب «مخولندان اندیشهٔ سیاسی»

همراه کردن دانشجویان در امر تحقیق و تألیف و به زبان جاری ساختن آن از سوی دکتر طاهری جالب توجه است.دکتر طاهری در کتاب اندیشه‌های سیاسی در غرب به سقراط و ارسطو و افلاطون تا مونتسکیو و مارکس توجه نموده است اما در زمینه اندیشه‌های فیلسوفان معاصر و زنده شایر غرب سخن به میان نیاورده است. وی علت این کار را در نامه کاری تعیین شده از سوی وزارت علم و فناوری می‌گوید. قلمرو کاری پژوهش مشخص شده ولیکنه نیست که هر چه دلمان خواست بنویسیم. الان در یک پستیم وارد مباحث ناسیونالیسم و کمونیسم شده‌ایم. البته در کلاس‌های درس به طرح مسائل درسی بر اساس سه فصل می‌پردازیم اما سبالیس‌های درسی بر اساس برنامه‌های وزارت علم و تحقیقات و فناوری طراحی شده است. تنها کتابی که من تألیف کرده‌ام بر اساس مباحث وزارت علم نیست. حکومت‌های محلی و علم نمر کز است.

ابوالقاسم طاهری را دانشجویان و پژوهشگران علم سیاست به عنوان یک اندیشمند در حوزه «اندیشه های سیاسی» می‌شناسند. وی آثار و کتنب منتشرشده در ایران وازابتدا تاکنون بیشتر در حوزه ترجمه می‌بیند اما معتقد است که در گذشته مترجمین خوبی در حوزه علوم سیاسی نداشته‌ام. مثلا تاریخ اندیشه‌های سیاسی بازار گاد که ترجمه شده اصلا نخوانسته است مطالب نویسنده را بر گردان کند و آنچه نویسنده گفته است، به حقیقت نگوید. وی در مقال کتاب «مخولندان اندیشهٔ سیاسی»

مورس دوروز که با ترجمه قاضی در ایران موجود است، دید. دکتر ابوالقاسم طاهری استاد اندیشه‌های سیاسی دانشگاه علامه طباطبایی درباره دو کتاب اخیر خود می‌گوید:با همکاری دانشجویان برای سنجش در سطح دوره کارشناسی ارشد دو کتاب یکی در زمینه «جهان سوم و مسائل آن» و دیگری تاریخ اندیشه‌های سیاسی در غرب، تألیف و منتشر کردیم.

مورس دوروز که با ترجمه قاضی در ایران موجود است، دید. دکتر ابوالقاسم طاهری استاد اندیشه‌های سیاسی دانشگاه علامه طباطبایی درباره دو کتاب اخیر خود می‌گوید:با همکاری دانشجویان برای سنجش در سطح دوره کارشناسی ارشد دو کتاب یکی در زمینه «جهان سوم و مسائل آن» و دیگری تاریخ اندیشه‌های سیاسی در غرب، تألیف و منتشر کردیم.

کتاب دیگر وی، «ورش تحقیق و مبحث‌شناسی» بوده است که مورد استقبال دانشجویان و پژوهشگران واقع شده و توانسته است روش‌های تحقیقی را برای اهل تحقیق فراهم آورد. کتاب «حکومت‌های محلی و علم تمرکز» او را می‌توان در قامت حکومت‌های ملوک الطوائفی جست و جو کرد. حکومت‌هایی که در ازمنه تاریخ و در پهنای جغرافیا هیچگاه از یک اقتدار مرکزی برخوردار نبوده و به دلیل علم تمرکز قدرت به چند پارگی‌های ساختار اجتماعی دچار شده‌اند. طاهری در زمینه اداره امور سازمان‌های محلی و شهرداری‌ها نیز تألیفی دارد. به بنیادهای علم سیاست نیز نگاهی جدی نموده و کتاب اصول علم سیاست را نگاشته است. این کتاب را می‌توان مغفوت از کتاب اصول علم سیاست،

اندیشه‌های سیاسی به قدمت یک تاریخ و تمدن در جریان است و در گذر حوادث و رویدادها پژوهشگران آمده‌اند و رفته‌اند و از خود اندیشه به جا گذاشته‌اند.اندیشه‌ای که به زبان‌های متفاوت و مختلف در مناطق وسیعی به لحاظ و آنگذگی جغرافیایی، تمدنی و فرهنگی اشاعه یافته است. از سقراط و افلاطون و ارسطو حکمای سیاست‌پزوه یونانی گرفته تا ماکاویل ایتالیایی و میل فرانسوی و مارکس آلمانی در روند تکامل اندیشه‌های سیاسی نقش‌های مهمی را ایفا نموده‌اند. کتاب تاریخ اندیشه‌های سیاسی غرب اثر دکتر ابوالقاسم طاهری را نیز در این راستا می‌توان ارزیابی نمود. اما کتاب‌های دکتر طاهری محدود به این نیست. او نیز کتاب دکتر طاهری تاریخ عقاید سیاسی بوده است. این کتاب به نظرات و تئوری‌های سیاسی در گذر تاریخ پرداخته است.

ابوالقاسم طاهری مولف، شاعر و بزرگ شده مامانان است. تحصیلات متوسطه را در مامانان می‌گذراند و بعد از اخذ دیپلم وارد دانشگاه می‌شود. طاهری علوم سیاسی را بر می‌گزیند و برای تکمیل تحصیلات خویش راهی اتریش می‌شود و در رشته علوم سیاسی موفق به اخذ درجه دکتری می‌شود و سپس از بازگشت به ایران در وزارت فرهنگ سابق به فعالیت‌های تحقیقاتی مشغول می‌شود و سپس به عنوان عضو هیات علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبایی استخدام و به امر مقدس تدریس و پژوهش و تربیت دانشجویان مسوولت می‌ورزد. اکنون در شصت و چهارمین بهار از زندگی دکتر ابوالقاسم طاهری به دیدار وی می‌رویم تا از اندیشه‌های سیاسی در غرب و کتاب‌هایش آری ما سخن بگوییم. آنچه می‌خوانید ماحصل یک گزارش است.

فرزاد خلقی نورآبادی

با ترجمه مرحوم حمید عنایت کاری فوق العاده خوب است و نشان می‌دهد که مترجم در حوزه مسائل سیاسی مسلط بوده است. وی علت ضعف در ترجمه‌های علوم سیاسی و کم‌تسلطی مترجمین را در عدم تخصص و ناآشنایی با اهداف و مقصود نویسنده و درک شرایط زمانی و مکانی آنها می‌داند و می‌گوید: برای درک مسائل یک روش، باید از روش هر نویتک استفاده کرد. برای فهمیدن مفاهیم، واژه‌ها و اصطلاحات با موقعیت گوینده و نویسنده و محیط و ویژگی‌ها را باید مترجم بداند اما وقتی شما همین کتاب بازار گاد را نگاه می‌کنید کتاب را نمی‌فهمید. افلاطون از موسیقی پادمی‌کنند، ولی موسیقی مورد نظر ما و افلاطون زمین تا آسمان فرق می‌کنند. عین همان چیزی که درباره شریعتی می‌گفتند. برابری عدالت اجتماعی که در اسلام است خیلی با کمونیسم فرق می‌کند. بنابراین با روش هر نویتیک می‌توانید درون دیالوف و یا دانشمند را بفهمید.

کتاب‌های اندیشه سیاسی در جامعه ما باید کاربردی شود درس‌ها در محیط‌های دانشگاه در حال حاضر تئوری و نظری است

برای همین دوره گذشته از نظر ترجمه قوی نوییم، ترجمه‌ها هم تخصصی شده‌اند و مترجمین نیز در حوزه اندیشه سیاسی فقط کار ترجمه می‌کنند. مثلا در ترجمه اندیشه ماکاویل اثر روش هرمنوتیک کاربرد داشته باشد برای متن و واژه‌ها اساسی درونی و هدف و نگاه فیلسوف به کاری می‌آید.

نگاهی به آثار منتشره در حوزه اندیشه‌های سیاسی غرب در ایران می‌تواندین سوال را به ذهن متبادر سازد که آیا این آثار می‌تواند بیلگه ارائه تصویری حقیقی از اندیشه غرب در ایران باشد. دکتر طاهری معتقد است که این آثار توانسته است همه آن تصویر را نمایان سازد و می‌گوید: ما دروس علوم سیاسی را تقلید کرده‌ایم، مثلا توسعه سیاسی در غرب بوده است ولی کاربرده آن را نفهمیده‌ایم یا کاربرد جامعه‌شناسی سیاسی را درک نکردیم. به هر کشوری افکار مختلف و مغفرت‌ها وجود دارد و باید تحمل آن را داشته باشیم. دانشجویان اندیشه‌های مختلف را یادگیر و بفهمند که یک فکر و ایدئولوژی در جامعه حاکم نیست و هر کشوری که چنین بوده شکست خورده است. کشورهایی موفق بوده‌اند که در آنجا فکر آزاد است و اندیشه آزاد خلق کنند. است. بنابراین کتاب‌ها حاوی اندیشه‌های متنوع و مغفرت‌ها حتی مخالف هستند. در طول تاریخ وجود خوانندگان داشت و چیزی نیست که یک شبه بپیرد. وی تک بعدی و انحصاری بودن اندیشه و کتاب‌های حوزه سیاسی در یک جامعه را خطریاک می‌خواند و می‌گوید: در چین یک کتاب بوده به نام مائو یا در شوروی به نام لنین. اما جامعه بیشتر به آنگونه نیست. در کشورهای جهان سوم چرا یک فکر را می‌خوانند گفته‌اند. در کشورهای پیشرفته صحبت را با صحبت جواب می‌دهند و گفت و گو را با گفت و گو.

استاد علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبایی درباره شخصیت‌های سیاسی اندیشمندان و فیلسوفان این حوزه به یک

نظرنسی می‌رسد و اضافه دارد که همه آنها را نباید نفی کرد و با مثبت جلوه داد و در ادامه می‌گوید:ال اندیشمندان و کتاب‌های آنها می‌توان استفاده کرد. آنها باید گام‌های منفی و مثبت دارند می‌توانیم بخشی از دیدگاه‌ها را بگروه‌ها به عنوان مثال به‌زیروم بخشی را بپذیریم. حتی وقتی یوگن هاربراس فیلسوف آلمانی می‌آید و آمد و سخنرانی کرد در صحبت‌های او مطلب خوبی بود که می‌توان از آنها استفاده کرد. با شخصیت‌هایی چون توماس هابز و با ارسطو اندیشه‌های مثبت و منفی دارند.

دکتر طاهری که درس سیر تحول اندیشه‌ها را در رشته معرفت نیز تدریس می‌کند، با توجه به اصل نسبی بودن چیزها و اشاره به کلاس این درس می‌گوید: یک مدیر خوب، مغربی است که نکات مثبت را بگیرد و منفی را کنار بزند. بسیاری از کتاب‌های دانشمندان را که مطالعه می‌کنیم سرشار از مطالب مفید و مثبت است. آخر مگر مدینه فاضله افلاطون جامعه ایده آل نمی‌خواهد و اعتنا به نظریه مساوات افراد بشر ندارد. یا در عصر حاضر که بحث جهانی شدن مطرح است از اندیشه‌های شکاکان و اونیون‌کنانی را می‌توان گرفت که می‌گوید همه انسان‌ها برابر و برادرنند.

وی نگاهی به کتاب‌های اندیشه‌های سیاسی گذشته و حال دارد. کتاب‌هایی که با ارائه فکر و نظر اندیشمندان قبل از میلاد تاکنون باعث تثبیت آن اندیشه‌ها شده‌اند. برخی این نظریات را فاقد توجه کاربردی می‌داند و معتقد است که برخی از این اندیشه‌ها متعلق به زمان خودش است. اندیشه‌هایی که شاید به ۲۰۰۰ سال قبل بازنظر و تفکر و با کنسلی هم هستند که اندیشه و آثار آنها به اذعان به تقویت کتاب‌های سیاسی بخصوص در حوزه اندیشه و مسائل جهان سوم می‌گوید: مهم درک مسائل بین‌المللی و جریان‌های مربوط به این زمان است. اگر تفصیر از متن شود و درون دل‌ایه‌های مطلب کتاب‌هاچه در ترجمه و یا تألیف شناسنده شود آن وقت می‌توان موفق بود. مثلا ارسطو می‌گوید هیچ چیزی برتر از قانون نیست، باید گفت چه قانونی؟ قانونی که از کلیسا یا فوئال گرفته شده است و یا آنچه که بحث حاکمیت عقل را مطرح می‌کنیم آن عقل است که تصمیم می‌گیرد. باز به عنوان مثال نیازمندی‌های امروز مباحث و پژوهش درباره سازمان تجارت جهانی است که باید چه کاری صورت گیرد.

آنچه از نظر و رأی دکتر طاهری مستفاد می‌شود این است که پرداختن به مسائل سیاسی باید با نگاهی به درون و بیرون جامعه جهانی کنونی صورت گیرد و متعلق به زمان و مناسبات و تعلقات خاصی و همراه با نیازهای انسان امروزی باشد. روی مغفرت‌ها و حسی معتقد است که کتاب‌های اندیشه سیاسی باید از مرحله نظر و تئوری بیرون آیند و با کاربردی کردن آنها زمینه پرداختن به بسیاری از موضوعات و مسائل پیچیده جامعه فراهم آید. زیرا به نظری حاکمیت و دانشمندان باید به دانشگاه‌ها و منابع تحقیقی و پژوهشی آنها توجه کنند. طاهری خود می‌گوید: کتاب‌های اندیشه سیاسی در جامعه ما باید کاربردی شود. در درس‌ها در محیط‌های دانشگاه در حال حاضر تئوری و نظری است. در صورتی که جامعه نتایج تحقیق، تألیف و پژوهش‌های استادان دانشگاه را به یاد گیرد و دانشگاه‌ها نیز هدف قرار می‌دهد و بر این باور است که باید جنبه کاربردی پیدا کنند. در نهایت ایشان بیان نتیجه می‌رسد که در جوامع باز اندیشه تحول ایجاد می‌کند و تحول موجب شکوفایی درخت دموکراسی خواهد شد. طاهری می‌گوید: وقتی به خاتم گاندی گفتند که شما را ترور می‌کنند، گفت: امن مهم نیست، مهم این است که دموکراسی متوقف نشود. جهان‌های اندیشه سیاسی غرب و مسائل سیاسی و اقتصادی و جهان سوم ابوالقاسم طاهری اکنون جزو منابع کارشناسی ارشد علوم سیاسی، مسائل جهان سوم و اندیشه‌های سیاسی است و هر سال تجدید چاپ می‌شود. نگاهی به این آثار خواندنی و گفت و گو با وی حاوی از ناگفته‌هایی است که آرزو دارد روزی جامعه ما آنگذرش کند که تحمل آزا و اندیشه و نظریات مغفرت وجود داشته باشد.

پژوهشکده اندیشه سیاسی اسلام

پژوهشکده اندیشه سیاسی اسلام در سال ۱۳۶۲ خورشیدی در پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تشکیل شد. پژوهشکده مزبور پیش از این و به مدت دو دهه با عنوان واحد تدوین اندیشه سیاسی از مجموعه مادر آن که در حال حاضر پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی خوانده می‌شود و در گذشته‌ای نه چندان دور با عنوان مرکز تحقیقات و پژوهش‌های علوم اسلامی فعالیت می‌کرد، شناخته می‌شد. حجت‌الاسلام نجف لک زایی رئیس پژوهشکده اندیشه سیاسی اسلام، علت ایجاد این مرکز را بازیابی، تبیین، نظریه‌پردازی و تدوین اندیشه سیاسی اسلام عنوان می‌کند و می‌گوید: محققان و پژوهشگران ما قصد دارند تا با آسیب‌شناسی از اندیشه سیاسی اسلام، زوایای پنهان آن را آشکار و کارآمدی آن را در همه حوزه‌های نظری و عملی نشان دهند. دکتر لک زایی در ارتباط با مهم‌ترین اهداف و ضرورت‌های تأسیس این پژوهشکده نیز اظهار داشت: یکی از هدف‌های اصلی ما، تبیین چارچوب‌های نظری سیاست اسلامی و نقد مبانی فلسفه سیاسی مدرن است، همچنین ما به دنبال تبیین نظام سیاسی اسلام از طریق توانمندسازی و توسعه فقه و فلسفه سیاسی شیعه هستیم و در این راستا، دستیابی به دانش سیاسی اسلامی به منظور عبیت بخشیدن به نظام سیاسی اسلام و پاسخگویی به پرسش‌های اساسی و مشکلات فکری-سیاسی در عرصه فرهنگ دینی و مبانی فکری نظام اسلامی را با اولویت دیگری می‌کنیم.

از رئیس پژوهشکده اندیشه سیاسی در ارتباط با وظایف آن می‌پرسیم و او پاسخ‌دهنده پانزده وظیفه مشخص می‌گوید: از مهمترین وظایف این مرکز، مطالعه و تحقیق و اجرای طرح‌های پژوهشی در زمینه مبانی فلسفه سیاسی اسلام و اجرای طرح‌های پژوهشی در زمینه شناسایی و نقد فلسفه سیاسی مدرن و مبانی آن است. وی ادامه می‌دهد: ما در راستای تأمین اهداف خود، به شناسایی آسیب‌ها و چالش‌ها و کاستی‌های فقه سیاسی شیعه برای پاسخگویی به نیازها و مطالبات انسان و جامعه معاصر پرداختیم و در زمینه قلمرو و الگوها و مسائل اساسی فقه سیاسی شیعه به پژوهش‌های جدی دست زدیم. لک زایی مهمترین ابزار کاری پژوهشکده تحت مسوولیت خود را از طریق ایجاد گروهای تخصصی، فراهم کردن منابع مطالعاتی، شناسایی و جذب محققان کارآمد و حمایت از پژوهشگران حوزه علمیه در زمینه دانش سیاسی و ایجاد زمینه گفت و گو با اقتراح میان صاحب‌نظران در حوزه

دانش سیاسی و برگزاری نشست‌ها و همایش‌های سیاسی، برشمرد. به طور کلی می‌توان نتیجه گرفت که سیاست‌کاری پژوهشکده اندیشه سیاسی اسلام، تأکید بر مبانی اسلامی و همپایز از تحجیر در حوزه سیاست است که آن را از راه توجه به مسائل نظری و عملی انسان معاصر در حوزه سیاست پی می‌گیرد. این مرکز همچنین نگاهی آسیب‌شناسانه و نقادانه به معارف سیاسی در حوزه اسلامی و سعی در اولویت دادن به فعالیت‌های گروهی و هم‌اندیشی در حوزه دانش سیاسی دارد.

در پژوهشکده اندیشه سیاسی، سه گروه پژوهشی وجود دارد که هر سه گروه با نظریه طرح اندیشه سیاسی اسلام در مقابل شبهات، بویژه اندیشه‌هایی که قائل به زوال اندیشه سیاسی اسلامی بخصوص در سده‌های اخیر هستند، فعالیت می‌کنند. این سه گروه عبارتند از: گروه فلسفه سیاسی، گروه فقه سیاسی و گروه علم سیاست.

کتابخانه پژوهشکده اندیشه سیاسی

این کتابخانه در سال ۱۳۷۳ با موضوع علوم سیاسی تشکیل شد و در حال حاضر حدود ۱۰ هزار جلد کتاب دارد. از نظر زمانی نزدیک به ۳۵۰۰ جلد کتاب فارسی، ۵۵۰۰ جلد کتاب عربی و حدود هزار جلد کتاب به زبان لاتین در این کتابخانه وجود دارد. استفاده کنندگان از کتاب‌های کتابخانه، عمدتاً محققان پژوهشکده و دانشجویان مقاطع مختلف هستند. نحوه دسترسی به کتاب‌ها به صورت قفسه باز است و فهرست‌نگاری کتاب‌ها از طریق برنامه‌های نرم‌افزاری نوسا آمریکا است و سامان مطالعه آن گنجایش حداکثر ۲۰ نفر را دارا می‌باشد.

آثار منتشر شده پژوهشکده

میرزا انصاری و الطوائف، عبدالوهاب فرانی، ۱۳۷۵؛ اندیشه سیاسی سیدجعفر کشفی، عبدالوهاب فرانی، ۱۳۷۸؛ زبان سیاسی اسلام (ترجمه) غلامرضا بهروز لک، ۱۳۷۸؛ اندیشه سیاسی محقق اردبیلی، علی خاوری، ۱۳۷۹؛ مفهوم آزادی از دیدگاه مسلمانان (ترجمه) منصور میراحمدی، ۱۳۷۹؛ اندیشه سیاسی محقق سبزواری، نجف لک زایی، ۱۳۸۰؛ اندیشه

کتاب

گفت و گوی تمدن‌ها و سه کتاب از دانشگاه تهران

میرزا انصاری و دکترای اختیاری روابط بین‌الملل به سید محمد عامری رئیس جمهوری اسلامی ایران سه کتاب درباره ایده گفت‌وگوی تمدن‌ها از شورای انتشارات دانشگاه تهران روانه بازار شد.

کتاب گفت و گوی تمدن‌ها اندیشه، دانش و عمل

کتاب گفت‌وگوی تمدن‌ها، اندیشه، دانش و عمل، حاوی مجموعه مقالاتی از فردالدین، هانس کوجلر، سید فرید العنصری، مارک لنین، هرنان لویزگاری، اسقف جیلی، هارولد سالدورز و جرم مک لین با موضوعاتی چون ارتش‌ها، عولمت‌ها و گفت‌وگوی تمدن‌ها، فلسفه، دانش و گفت‌وگوی تمدن‌ها، گفت‌وگوی تمدن‌ها و روابط بین‌الملل، گفت‌وگوی تمدن‌ها و حقوق بین‌الملل، جهان و مستشرقان، و غیره است. این مجموعه با حمایت مشترکانه به نقل بهرام مستقیم ترجمه نموده است و در بهار ۱۳۸۴ پوسیده انتشارات دانشگاه تهران به بازار عرضه شد.

گفت و گوی تمدن‌ها دیدگاه‌های جهانی

کتاب گفت‌وگوی تمدن‌ها، دیدگاه‌های جهانی درگیرنده سخنرانی‌های سران و مقامات سیاسی در خصوص گفت‌وگوی تمدن‌ها در همایش‌ها و مجامع بین‌المللی و منطقه است و در این اثر مسخران مدیران سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی به همراه رؤسای دولت‌ها، وزرا و رؤسای دانشگاه‌ها و مؤسسات علمی آمده است. این کتاب را امین نواختی مقدم گردآوری و تدوین کرده است. خواننده با دیدن کتاب با اظهار نظرهای مقامات و شخصیت‌های سیاسی جهانی و بین‌المللی در خصوص نظریه گفت‌وگوی تمدن‌ها آشنا می‌شود و به عمق اندیشه طراح این نظریه یعنی رئیس‌جمهوری اسلامی ایران سید محمد خامنی بیش از پیش پی می‌برد.

گفت و گوی تمدن‌ها مبانی مفهومی و نظری

کتاب گفت‌وگوی تمدن‌ها آن‌گونه که از نامش پیداست در برآورده مفهومی عمیق و علمی درباره مبانی نظری و مفهومی این ایده است. در این کتاب آزاد و نظریات اندیشمندان ایرانی چون بهرام مستقیم، حسین بشیریه، حمزه شیرزاده، هادی خانیکی و علی بابا آمده است. حسین بشیریه از دلائل تکلیف‌گویی تمدن‌ها تا دایرگ تمدن‌ها سخن برده و علی بابا به چارچوب نظری و تحقق عملی یک ایده نظر پرداخته است. هادی خانیکی نیز به زمینه‌ها و چشم‌اندازهای پیدایش یک نظریه پرداخته است و بالاخره حمزه شیرزاده به جایگاه گفت‌وگوی تمدن‌ها در روابط بین‌الملل اشاره داشته و بهرام مستقیم نیز گفته است که با طرحی نو دراندازیم.

سیاسی آیت الله مطهری، نجف لک زایی، ۱۳۸۰؛ اندیشه سیاسی اخوان الصفا، علی فریدونی، ۱۳۸۰؛ اندیشه سیاسی خواجه نصیرالدین طوسی، مرتضی یوسفی زاد، ۱۳۸۰؛ اندیشه سیاسی شیخ طوسی، سیدمحمدرضا موسویان، ۱۳۸۰؛ اندیشه سیاسی فارابی، محسن مهاجرنیا، ۱۳۸۰؛ اندیشه سیاسی فیض کاشانی، علی خاوری، ۱۳۸۰؛ اندیشه سیاسی محقق حلی، روح الله شریعتی، ۱۳۸۰؛ اندیشه سیاسی محقق کرکی، سیدمحمدعلی حسین زاده، ۱۳۸۰؛ اندیشه سیاسی مسکویه، محسن مهاجرنیا، ۱۳۸۰؛ حقوق و وظائف غیرمسلمانان در جامعه اسلامی، روح الله شریعتی، ۱۳۸۱؛ روضه الانوار عباسی، مبانی اندیشه سیاسی و این مملکت داری، نجف لک زایی، ۱۳۸۱؛ آزادی در فلسفه سیاسی اسلام، منصور میراحمدی، ۱۳۸۱؛ اندیشه سیاسی صدرالمناهلین، نجف لک زایی، ۱۳۸۱؛ تحفه الملوک، گفتارهای درباره حکمت سیاسی آ، عبدالوهاب فرانی، ۱۳۸۱؛ اندیشه سیاسی علامه مجلسی، ابوالفضل سلطان محمدی، ۱۳۸۱؛ اندیشه سیاسی ابوالحسن عامری، علی فریدونی، ۱۳۸۲؛ اندیشه سیاسی شهید ثانی، سیدمحمدرضا موسویان، ۱۳۸۲؛ آزادی در فقه و حدود آن، محمدحسین قدران ملکی، ۱۳۸۲؛ مبانی تحزب در اندیشه سیاسی اسلام، سیدعبدالقیوم سجادی، ۱۳۸۲؛ اندیشه سیاسی سیدجمال الدین محمد خوانساری، ابوالفضل سلطان محمدی، ۱۳۸۲...

جامعه گریان و نقد ریالیسم (ترجمه)، جمعی از محققان؛ جایگاه سیاسی عالم علی بن دو مکتب اخباری و اصولی، محسن آذغوری؛ دین در عرصه عمومی (ترجمه)، غلامرضا بهروز لک؛ ساختار منطقی اندیشه سیاسی (ترجمه) مصطفی فضائلی؛ مسأله شناسی اندیشه سیاسی اسلام، سیدصادق حقیقت؛ سیاست و حکومت در اندیشه و عمل امام علی(ع) (مجموعه مقالات)، جمعی از نویسندگان؛ اسلام و جهانی شدن، سیدعبدالقیوم سجادی؛ چیستی فلسفه سیاسی در حوزه تمدن اسلامی، محمد پزشکی؛ وجوه سیاسی فلسفه شیخ اشراق، رجعیلی استفنایز؛ مردم سالاری دینی، عبدالحسین پورفر؛ اصول و مبانی سیاست خارجی دولت اسلامی، سیدصادق حقیقت؛ نقد نظریه زوال اندیشه نظریه ولایت فقیه، شریف لک زایی و شرح سیاست مدن دوانی، مرتضی یوسفی زاد.

برخی از کتاب‌ها و تألیفات پژوهشکده اندیشه سیاسی در جستارهای مختلف موفق به کسب نشان علمی و گزینش به عنوان کتاب برگزیده شده‌اند. از جمله، کتاب اندیشه سیاسی صدرالمناهلین تألیف نجف لک زایی و کتاب تحفه الملوک نگارش گروهی از محققان پژوهشکده، عنوان برگزیده سال دانشجویی را در سال ۱۳۸۲ کسب کردند.

دو کتاب مجامع تحزب در اندیشه اسلامی نوشته سیدعبدالقیوم سجادی و چیستی فلسفه سیاسی در حوزه تمدن اسلامی تألیف محمد پزشکی عناوین برگزیده در دو دوره کتاب برتر ننگر هین پژوهان کشور را تصاحب کردند. همچنین، کتاب‌های اندیشه سیاسی فارابی از محسن مهاجرنیا و اندیشه سیاسی شیخ طوسی از محمدرضا موسویان و تحفه الملوک از عبدالوهاب فرانی و اندیشه سیاسی صدرالمناهلین و اندیشه سیاسی محقق سبزواری، هر دو از نجف لک زایی، موفق به کسب عناوین برگزیده و برتر در دوره‌های متعدد سال‌ها حوزه شده‌اند.

دکتر علیرضا صدرا استاد دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران و مؤلف و پژوهشگر علوم سیاسی است. **زودی کتاب‌هایی با عنوان علم مدنی را برای، گزارش فلسفه سیاسی در اسلام و ایران، نقش راه‌ی دولت در نظریه سیاسی امام خمینی، موبسله انشازات و فرهنگ، فرهنگ و اندیشه اسلامی و موبسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) راهی بازار می‌شود که به دانش سیاست در ایران پرداخته است.** گفت‌وگویی زیر به ریشتی **علم سیاست** و وضعیت آن در ایران می‌پردازد

به عنوان اولین سوال، بفرمایید چینه علم سیاست در ایران چگونه بوده است؟
دانشه و علم سیاست در ایران که می‌توان در مورد آن ادعای سنت و مکتب علم سیاست ابراز نوی نمود، دارای پیشینهی بسیار دیرینه است، پیشتاری ایران و ایرانیان در تأسیس نهادهای عظیم مدنی در همواره تاریخ، یعنی از دوران پیشاتاریخ تا دغدغه‌های زمانه‌های کنونی، خودمیین باروری این فرآیند و حاصلخیزی زمین و ضمیر این خیزلراندیشه سازان سیاسی آن می‌باشد، و همین دیرپگی و سیر فراگیر و فراگستر دلبلی روشن برزایدگی، پایندگی و پویندگی دانش سیاسی و کاربردی و بخش سازندگی آن در سرشت و سرزوشش ملی این کشور است.
کارکردی که علمِ رفه فراز و فرودهای فرزان هیچ‌گاه چرخ آن برای هیسته خاموش نگزیده است؛ در عین این که چه سنا استناد ریشه دار و کهن دانش را در اختیار طبقه مملوگی سیاسی و مقلات پرشت و سلطه خوارچین سلطان پادشاهین پادشاهی یا اقلیتها و ریشه غلبه نامحلی‌های دیگر مورج یادی بر سر راه شگوفایی در امور علم سیاست در ایران ایجاد نموده اند، این مساله به گونه‌ای است که علم سیاست به تاسیب سایر حوزه‌های علمی به ویژه در حاکمیت و فلسفه، رشد شایسته‌ای را جز در برخی مقاطع و به ویژه در دوره اسلامی از قرائی تا خواجه نصیر، نرود داشته است دانش باشد؛ هر چند اندیشه‌های علم سیاست در سخت ترین دوران‌های اختناق بااستنار در قالب یا در ضمن سایر علوم و فنون آرایه می‌شد، از قبیل فلسفه عمومی، کلام، آرا یا مآل و تحلیل و حتی منطق، اخلاق، تقصیرتاریخ و نیز ادبیات و مرغان علمی و عملی و مانند آنها؛ آنها قرائی بسیار گرازیانه که به صورت شگفتانگیزی در زمینه سرشت، صورتت، آیین و دستورهای سیاسی، ممالکت داری، وزارت، شهربانی یا اصول، مآلی و ادب مریوطه و نگارش‌ها و گزارش‌های سیاسی و نیز رویکردها و ریاضیات‌ها و سرلجام راه‌ردهای آنها، گام‌نهیصل و تا سرحد جزئیات پرداخته شده است.
نویه کثیر آرای و آرای سیاسی موجود در این زمینه‌ها و به زبان‌های مختلف علمی، سیاسی، جدی و حتی در شکل هزل، مطایبه و لطفه یا شوخی‌های حکیمانه و آموزنده از قبیل آثار و نوشتارهای سیاسی عبید زاکلی و مطایبه علمی، و عظام فغانه حکیم و دانشمند ادیبی چون سعادی، خود برترین گزاف قدرت و کشتردگی این گزارش سیاسی و علمی می‌باشد.

اگر ممکن است به زیرساختها، ریشه‌ها و ماهیت علم سیاست در ایران نیز اشاره بفرمایید.

به منظور بررسی ریشه‌های زیرساخت‌های کنونی علم سیاست در ایران، لازم است هرچه پیشتر به ماهیت، حقیقت و واقعیت این علم و سیر تحولات آن - هر چند به صورت اجمال - در گذشته و در عین حال، به تحلیل، پیش‌پیش و برپروزی فرآیند شکل‌گیری علم سیاست نوبا و تحول و تأسیس آن در ایران اسلامی، پرداخته، این بررسی و پردازش نیز لازم است در دو ناحیه حجام پذیرد، یک ناحیه سیاست و سیاسی به مانه موضوع علم و نیز دیگری ناحیه علم و فلسفه به عنوان علم این موضوع، یعنی سیاست، سیاسی، سیاست‌چینی و فرم‌یابی و در عین حال فراترین پاینده‌های فردی، جمعی و اجتماعی زندگی بشری بوده می‌باشد.
سیاست را می‌توان مترادف، بلکه زیندگی یا تعبیری باامان دهمی و راهروند آن دانست، عوالم بر گستره عمومی و به اصطلاح عمومی، فردی، خوادگی و حتی گروهی، عوامه‌دینی و دزدو کوچک گروهی و راه‌بردیهایی که ملی و یا فراملی بر پرویزدگی و بین المللی تا جاهگی گروه‌ها و بردهایی که دانشندان سیاسی اسلامی از آنها تعبیر به گزاف دانشی، جامعات‌های مدنی، اجتماع‌های کوچک، متوسط یا عظمی می‌نمایند، میدان پدیده نیز سیاست‌گیری نظری یا تکنومی - طبیعی انسان و به اصطلاح، انسان سیاسی است.

سیاست‌گیری نیز اهم از سیاستگذاری، سیاست‌مداری و سیاست‌پذیری و نیز به تاسیب سازمان‌دهی، سازمان‌گیری و راه‌بردتویی، نوع انسان در جهت‌یابی، پژوهش‌دستیایی و مطولت‌نویشی می‌باشد. این به یوه خویش از حقیقت تنبیزی انسان بر می‌خیزد، یعنی تاسی از ویژگی‌های دیگر، نظم‌گیری و قانون‌گرایی، پیش‌بینی، حوسه از اجتماع‌گرایی انسان و فرای آن می‌باشد. این نیز از دوتروری لازم و ملزوم عقل یا فقه شناخت‌یابی آگاهی و خودآگاهی است و نیز از راه انداختار، یعنی خواست آزادی و از آزادی خواست و سرچشمه می‌گزیرد؛ اینها منابع، نیروها و فرایندهایی هستند که در نظریه جامع علم سیاست اندیشه پردازان سنت اسلامی، ایرانی در یک سازوکاری کتمل و متعامل و پیش‌روا، لوا، مینا، عینی

و عملی پاینده‌های سیاسی محسوب شده که از آنها تعبیر به مآبیت سیاسی هرگز ندهد؛ تاسیبا دشمن، حرکتی سیاست، دهم جنب علمی-نظری علم سیاست و در عین حال بنیاد علم راندیشه سیاسی و نیز برتری مملوگ سنجش و ارزشیابی علمی سیاست می‌باشد.
بنابراین، سیاست، پاینده‌های دیرپا از پیشاتاریخ و حسی تا نوسا و از ینگاه زمان زیست بشر بوده و سنان علمی‌ترین و فراگیرترین پدیدار، فراگیر تمامی وجود زندگی آدمی می‌باشد. فرآیند بلکه فرایردی تنبیزی که هم زمینه‌ساز و هم اساسی و هم مبدا و هم چه بسا عایت و هدف نهایی فرهنگ و تمدن و هر فرهنگ‌سازی و تمدن‌پردازی بوده و عوالمده بود.

دانش سیاست، دانش این چنین پاینده ریشه دار و فراگستر تاریخ زندگی بشر محسوب می‌شود؛ بنابراین، اگر علم سیاست سبوقی برخورد پاینده سیاست نوده است از حیث زمانی، عموماً سیاست نوده است و حداقل می‌توان ادعا نمود که کاشت و حسی پیدایی بذرات دانش سیاسی و بالذکر آن، ناخبر تاریخی چندش با آغاز فرآیند سیاست و به ویژه شکل‌گیری نخستین نهال‌ها و نهادهای سیاسی و هسته ستن آنها نداشته و حتی چه بسا نمی‌توانست داشته باشد، بلکه می‌توان ادعان کرد که دانش راندیشه سیاسی، اگر چه از حیث زمانی و تحقق عینی، معاصر یا نامحار از

علم سیاست، مشکلات جدی کمی و به خصوص کیفی و بالاختصا جوهری داشته و همچنان دارد

پایده سیاست بوده لکن از حیث ذاتی، قطعاً مادی و رعیت‌سیاست بوده و پایستنی باشد. دورینه‌شناسی و باستان‌شناسی سیاسی و علمی سیاسی، یکی از اهم ضروریات، به ویژه برای ما ایرانیان بوده که در مراتب پیش از باستان‌شناسی مادی و معماری، می‌تواند به رویشتی ریشه‌های هویت ملی-جنبشی ما کشف شایقی نماید. شناختی که بدون دستیایی به اضمحال و جوالت گزاف‌نارن آن، هرگونه بی‌برزی سیاست و علم سیاست‌توبین ایرانی-اسلامی و بنیاد فرهنگ و تمدن جدید در جهان معاصر و عصر حاضر و پیش روی ما، تراسا و حسی ناممکن می‌باشد. منابع علم سیاست بدین معنا، نهال حظه نگاشته‌های فردی، روح‌ها و آشیانی، کلمی، فلسفانه‌ها و سنگ‌ها یا منجمده‌های کافدیی یا با حوریت‌اقلامی یعنی آثار منخطوط و مکتوب سیاسی و با نوشتارهای تاریخی و حسی عین سایر منابع علمی نمی‌باشد، بلکه هر گونه آثار منصفی اهم از، ایران، جمهوریات و مانند آنات، تاسیبات سازمانها، هم و معماریها، شهرسازها و حتی فوخت‌ها و مناسبات منطقه‌ای و خود انشایی کلمی، منطایبه‌ها، سنگتراشیدها و هر گونه انشایی‌هایگی می‌تواند منابع علمی سیاسی در خوری باشند. پایندهایی که مطالعه آنها می‌توان به کار، کار آفرینی، کارایی نیزه‌های کاراکارآمدی روابط، سازمان‌های کار و فراین کار مریوطه بی‌بر و اداری آنها می‌توان به آفرینش، مثل‌ها، روش‌ها، خلقت‌ها و خوینها یا اشلاق و بوها و نگارش‌های سیاسی و در نیزه روابط و سنت‌ها و گزایشات سیاسی، یعنی نمودهای بر د و بنین ترتیب می‌توان از طرفی، غرایت و مطولرات و از طرفی دیگر، پیدایه‌های مدنی و سیاسی آنها و آفرینندگان آنها و براین اساس، راه‌ردهای سیاسی، نهاده و سازمان‌های سیاسی و حسی به نظام سیاسی موجود، مطولرت و ممکن آنها دست یافت؛ کارگی که ترویج آن امروز هم در است تا چه رسد به فردا، یعنی بافتنی و حسی بازناسی آزادی‌انگانه‌های پیدایی و سیر تحولات تاریخ، فرهنگ و تمدن بانکلمی سیاسی و بلکه در حقیقت بازآوری تاریخ تمدن سیاسی بشری، اسلامی ایرانی، نهاد در نبود است که در اندیشه سیاسی از این جنبشگی بازآینافات معاملی یا عین و عیال سیاسی داشته و این دو در یک فرآیند و بلکه فرایر زنده، واقعی و قابل مطالعه و ارزیابی می‌گردد.

به نظر شما، مهمترین تحولات علم سیاست در ایران چیست؟

علم سیاست به معنای اهم، از جمله در زمینه قضا و حقوق سیاسی و فن یا مدیریت سیاسی و به ویژه فلسفه سیاسی و نیز بعضی مباحث عمده

اندیشه‌شناسی سیاسی و روان‌شناسی، جامعه‌شناسی سیاسی، جغرافیای سیاسی و به خصوص اقتصاد سیاسی، دارای سلسله‌ای دیرینه و گسترده و وسیع دارن آن چنان که خود سیاست نیز در این سرزمین و در مردم آن بسیار کهن و ریشه دار بوده است، هر چند علم علم و هم علم آن دارای جمله دانشندان اسلامی با علم راندیشه‌های سیاسی جدید را که نوعا مستندوار غریب و غریبان بوده و پیشتر به حدیث و یک و نیم قرن گذشته باز نگشته و ارجح آن در دوره انقلاب مشروطیت می‌باشد. شکل‌گیری علمی-کشته و در مدرسه دارالفنون، در فریب به یکصد سال قبل و تأسیس مدرسه علم سیاسی و نیزه با اطلاق آن به دانشگاه علامه تأسیس تهران در نخستین سالهای قرن حاضر و شکل‌گیری دانشگاه حقوق و علم سیاسی، نخستین حرکت در جهت دسترس و دست‌یابی این رشته علمی در گذشته و حساب می‌آید؛ راه‌اندازی رشته علم سیاست در سایر دانشگاهها و حسی تأسیس برخی دانشگاهها و مراکز آموزش عالی در رشته‌های مختلف این علم، از جمله علوم سیاسی و روابط بین المللی و حسی حقوق بین المللی، گام‌های مؤثری در این راستا بوده است. قدر مسلم این که، این رشته علمی و این مراکز علمی، تأثیرات مستقیم و غیر مستقیم در سرزوشت و سرشت کشور و حسی در جریانات و تحولات سیاسی کشور ایفا نموده‌اند، لیکن

پیدایی و برپوزی انقلاب اسلامی و تأسیس نظام جمهوری اسلامی ایران، سبب سیاست‌گیری برای فرآگیری در میان دانشا مختلف مردم گردید؛ این امر، به یوه خویش، سبب سیاستگذاری بسیار زاینست می‌آید؛ رشته و آموزش‌ها و پژوهش‌های سیاسی گردید این استقلال، باعث گسترش هر چند کلمی افراد و رشته‌ها و مراکز آموزش عالی در رشته‌های مختلف این علم گردید، به صورتی که علاوه بر گسترش زو و افروند رشته‌ها و دانشگاه‌های دولتی و حسی غیر دولتی در سطح مختلف کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری حسی مملع آموزشی نیز به راه‌اندازی این بررسی در دوره‌ها، برنامه‌ها و حسی مراکز آموزشی و پژوهشی علمی سیاسی پرداختند که دانشگاه باقرالمعلم (ع) و دانشگاه امام صادق(ع) نمونه‌های برجسته‌ای از این تحولات هستند. اما علی رغم توسعه شدید و حسی چشم‌گیری علم سیاست در کشور و در عین برخی تغییرات هر چند جزئی کلمی در این رشته علمی، از قبیل گنگناختن برخی دروس چندین رشته و تأسیس، تر و نظریه‌پردازی فغانده‌ها و نظریه‌های صورتت و امکان‌تحول‌مآهوی یا جوهری و حقیقی علم سیاست در ایران، آن‌ها همه درینگی، آیدنگی بی‌اندگی، بی‌اندگی به عرصه علم و عملی سیاسی، مناسباته و فوخت‌های چندانی به دست نیامده است، حسی می‌توان ادعا نمود که کوشش‌های جدی و حداقل صحتی تا کنون به دست نیامده است، هر چند چنان مایه و جوله‌های زیادی در عرصه پژوهشی و آموزشی علم سیاست ملاحظه می‌شوند و جوشت‌ها و چشمه‌های جاری را در این علم، در مبین اسلامیان به ویژه توسط نیروها و نهادهای توانابیش و عوالموار می‌تنبید که در صورت همگامی، هماهنگی و همکاری و به نهایت به هم پیوستگی آنها، آینده درخشانی را در علم سیاست نوید می‌تعد.

به نظر شما، مهم‌ترین علم سیاست در ایران چه وضعیت دارد؟ و مهم‌ترین ویژگی آن چیست؟

ا هم ویژگی علم سیاست فلاب در ایران امروز عبارتند از:
۱- هم ویژگی علمی عدم تناسب با نیازها و قابلیت‌های این کشور، ایران و نظام این ملت.
۲- هم مولد بودن علم اندیشه‌ی و علم پویندگی و واقعیت، علم پایدگی این علم و وارداتی بودن صرفی بودن نظری بدون موجد بودن این علم به تاسیب رسانات و امواج خبری در این رشته و به خصوص مدگرایی، به جای مدگرایی و تکراری، تقلید و تبعیت محض به جای نقداتی و شخصیت‌پرستی به جای نظریه و اندیشه‌گرایی، آن هم با اندامها و اصطلاحات علمی سلیبه، زنده شده علمی و چه بسا مانند علمی، ۳- غیر کاربندی بودن علم سیاست و ادواتفاد مذکور، در ضمن معضلات سیاسی کشور و عریف‌انجام صورت‌مسئله‌های علمی سیاسی و پاسخ‌گویی مناسب و ارائه‌ی ریاضات‌ها و نظریه‌های امکانمند در حل، تحلیل و پیش‌بینی اوضاع و مناسبات سیاسی کشور، از جمله عدم کارایی این رشته در ارائه راه‌کارهای آینده در زمانه‌های سیاسی کشور و به ویژه در توسعه سیاسی کشور و نیز در سیاستگذاری و مدیریت سیاسی کشور است.

با این توصیفه، آیا می‌توان وضعیت علم سیاست را در ایران پرحالی نامید؟

قطعاً علم سیاست، مشکلات جدی کمی و به خصوص کیفی و بالاختصا جوهری داشته و همچنان دارد؛ لکن با غایت این که علی‌رغم پیشرفتگی علمی و علمی سیاسی، در این چندین قرن اخیر از گردونه علم و عملی سیاسی جهان خارج محذبه به مانده برپا مانده است و به تاسیب از دست رفتن حقیقت‌یابند اندیشه‌ی علمی و راندیشه سیاسی ایران میزان آثار گذاری خویش از دست داده است. طری جوانان علمی و عرصه علمی جهان و حسی معققت از دست داده است. طری جوانان علمی سیاسی جهان و فعالیت و فعالیت‌ها داشته است تاکنون دچار بحران شده‌اند، بحران برای کشوری مطرح است که به وسط و یاد در مرکز معرکه

علمی بوده باشد، اما ایران آثار اخیر، فاصله زیادی با کانون‌های زیاده علم و یافته‌هایسیاست داشته‌است.اما هر چه صورت‌همان‌گونه که اشاره شد، علم‌سیاست‌در ایران در عین حال، دارای یک سری مشکلات اساسی درونی و مشکلات عمده بیرونی، است.
آنها هم، تا کار آمدی علم سیاست و علم روز آشنایی آن در ایران معاصر می‌باشد، مواردی که ناشی از غیر بومی، غیر مولد و غیر کاربردی بودن آن است.
ازدقای بوند ظاهری بوند جزئی، چنانچه می‌پویند، نمودهای حیجری ناشکی این علم در ایران و علم پندآمیزی، عدم تکلیف، عدم رفتار و عدم پاسخ‌گویی به نیازهای امروز و پیش روی کشور، نظام پندآمدها، بخش‌ها، مناطق و عدم آزادی راهکارها و راه‌های مناسب و راهکارها برای مصدلات سیاسی کشور، ملت و دولت از مشکلات علم سیاست می‌باشد. همچنین علم اطلاع مقابل زیاده تایلل شده دانش سیاسی و مصرف کننده، کاربند آن یعنی ملت، دولت، دولت برهان سیاستداران، سیاستمداران، تصمیم‌گیران و حتی تصمیم‌سازان و برنمه‌ریزان و سرانجام کارگران و عوام اجرایی سیاسی و از آن بفر، مردم اعتماد و حتی عدم اعتماد مقابل نیز از دیگر مشکلات ریشه‌ای این رشته علمی در حال حاضر می‌باشد.
آنی و خطی بود بیشتر این رشته و جانکر کتابخانه‌های بوند دروس، دوره‌ها و حتی محتلفات و برنامه‌های آن، میدانی و عملیاتی نبودن آنها نیز مرید بر علت هستند.
حالی که علم سیاسی، حکمت بوده و علم و فن مهمانی و معماری کشور و به تعبیر فارسی، میان‌العلوم و پایه تعبیر خواهد نصبر، علم طبیعی طبیعی علم است. علم سیاست، علم پوشکی کشور، نظام سیاسی، دولت و کشور نیز حکومت و حاکمیت و قدرت و امنیت ملل است. علم سیاسی و حتی سخوری، تا چه رسد به جلد و به ویژه‌دندان بازی و آن هم منسطف با معالطه.
بناراین، به طور کلی، کار آمدی، روز آشنایی برترین نیاز مقابل علم سیاست کشور در عصر حاضر می‌باشد.
چشمه‌ای از آب از درون خانه

به یاز همان است که آن زیورن آید
تا به این در صورتی است که جریان سیاسی که از بیرون می‌آید، قوی، سالم و کارگشا باشد، اگر این گونه نباشد، که به طریقی اولی بایستی در تولید دانش سیاسی اصلاحی امروز گزینده دانش سیاسی نه تنها به معنای آگاهی‌های سیاسی بلکه به مراتب پیش از آن دانش سیاسی به معنای دانایی سیاسی، خود آگاهی سیاسی است. راهی روشن، سزگ و در عین حال کارآمد دست یافتنی که پیش روی داریب.

عزل و عوامل این وضعیت را در هر چه می‌پیدد؟

علمی اطلاق این مشکلات درونی و مشکلات سر راه دانش سیاسی به ویژه به معنای ثانوی و خود آگاهی سیاسی و حتی معنای آگاهی سیاسی و اطلاع و معلومات سیاسی، باز ماندن از آن تا نشان و فرهنگ اصلی خویش و از دست دادن حسخت ذاتی(زیادگی بویندگی و یادگی علمی و فرهنگی آگاهی خویش است.
علم سیاست، علم پایه باغبانگی سبب بسیاری از بخت‌ناهیها می‌دود، در راست آن دست دادن فردی و خود و فعالیت‌های خواری، خود بخواری و قرار گرفتن خود به تاثیر فرقیوش رو بویروء قلب تا دست محسوریت می‌باشد.
همین وضعیت نه به خویش، مناسط و علم آگاهی نیست به خود، در گذشته ، سنت‌ها و عوامت علمی فرهنگی شده این نیز به نوبه خویش، بر خویندانواری می‌افزاید تا چنانچه که باید نگاشته و عملی بی‌انجامه نگاشتن هرآن چه خواری است.
موردت کارآمد گذشته سیاست‌مداری در توجه کارکنان آنها می‌تواند به معنای تعالی خود، به روشی بومی، تقویت و تصحیح و پیشه‌های اصلاحی و تکمیلی، به بی‌غی خود و ایلان غیر و غلب و تمسک محض و تقلید کورگورانه و وادانی می‌برازد و حتی نقاط ضعف با معنی آنها را توجه نموده و منت می‌گذارک.

چشمه بد گوهر که برکنده باد، عیب نماید هر ش در نظر آهزی رازد و فغان عیب دوست نباید مگر آن یک هنر بزرگترین،
فرض اصلی وضعیت نامحاج علم سیاست در حال حاضر، باید نامگذاری ایران از زبانشی علمی فرهنگی انسانی بوده و عوامل اصلی آن، یکی، از دست دادن خود بخواری و دیگری، عدم آگاهی به پیشه و قابلیت علمی سیاسی خواری است. هم، آن اصلی علمی و علم عقلی هموار ساختن جهت تحقیق، تعحصن و تنبیر و آسان‌طلبی و حاضر آمده، پانیوی است.
به نظر شما علم سیاست برای چه ویژگی‌های دارد و تا چه اندازه، دستیابی به آن امکان‌پذیر است؟

اولا، کارآمدت‌پذیراست. اما یکی، تدریجی بوده و دیگری این که، هم اراده استوار و هم تنبیر و آگاهی نیروها و نهادهای علمی اصلی سیاسی کشور را می‌تواند نمایا،
آگاهی ویژگی‌های هست و محتب دانش سیاسی اسلامی ایران، کارگیری، متفرقه علم پایه و فلت‌نگری می‌باشد.
بنابراین، این دست‌نشدن سیاسی و فرهنگی استوار و احجاب نمی‌تواند دانش و سستی که در فلسفه یا نگارش بومیه است و جری و گریه گری علمی سیاسی رایج و غلب و بجز آن‌ها تا در بن‌توان، تنها تکامل دانش سیاسی جایگزین در عصر حاضر و جهان پیش روی ما است.
این، ویژگی‌ها یا ویژگی‌های مختلف فلسفی سیاسی اصلی سیاسی و تفقی سیاسی اقلی سیاسی یا علمی چیست؟
سیاست و نیز علم حقیقی چیست؟
سیاست علمی و اجرایی سیاسی، علمی و نیز علم حقیقی و طبیعی چیست؟
سیاست کنونی این دست دانش سیاسی، یکی، دانش یافته‌های زیاده‌های سیاسی، علم و راهکار، علمت‌ها و نیز پندآمدها و راه‌ها و را به صورت سازمان و در یک نظام فرارسازول مولد و توجه، معلومه و بر سر فرامی‌بخندد و به صورت نمودها

یا بودها و یا غایت‌ها به تنهایی و مجزا از هم پیسنده می‌کنند.

دیگر یافته‌های زیاده‌های سیاسی در فرایردی در سویه برتر افروتن با فلسفه آریزله مولد مطلقه قرار می‌دهند. بر این اساس، به پندیه سیاسی ، پندیه‌های طبیعی بوده و نه علم سیاست، علمی طبیعی است. آن‌ها هم باریکمی و روش‌های علم محض و طبیعی، اینها اهم ویژگی‌ها و بنیاد برجستگی دانش سیاسی سنت اسلامی ایرانی محسوب می‌شوند.

چه راه‌هایی را به منظور ارتقا و پیشرفت علم سیاست در ایران پیشنهاد می‌کنید؟

اول، آگاهی، ارتقا و به آخرین و جدیدترین وضعیت علم سیاست در جهان و فغانی آگاهانه و مسئله‌نا دانش سیاسی مدرن، رایج و غالب. دوم، آگاهی و قدرت نسبت خود و خودی و دانسته‌ها، داخبر، پیشه

سیاسی، توسعه‌ها و خصالت‌ها و قابلیت‌های خودی. سوم، خویش‌اندیشی و خویش‌اندیش و خود بخواری و ایمان و اعتماد به توانمندیهای دانش پژوهان و دانش‌اندشان.

چهارم، توکل‌لی اصیل و خود آگاهانه.

پنجم، همکاری و همکاری مقابل نیروها و نهادهای علمی اصلی سیاسی و ایجاد ارتباط، اطلاع رسانی و حساس اعتماد طرفین.

ششم، شننگار و سازمان دهی حلقه‌های علمی اجرایی سیاسی، سازمان‌گرا و هر گره‌های آندیشه‌سیاسی و نظریه پردازی و رواج، ترویج

و آزمون و کاربردی آنها.

هفتم، علوم توسعه کمنی و کیفی و نیز تعالی خواری این رشته و دانشگاه‌های دروس و دوره‌های مربوطه و تأسیس پژوهشگاه‌های در خور

و از جمله فرهنگستان علم سیاسی و دایره‌المعارف علمی سیاسی اسلامی

ایرانی و فرهنگ‌ها و مجتمع علمی سیاسی مربوطه و کتابگون.

آیا می‌توان چارچوب‌های نظری خاصی را از غرب اتخاذ کرد که قابلیت

تبیین تحولات سیاسی ایران را داشته باشد و اساساً چنین چارچوب‌های

را می‌توان به وجود آورد؟

به هیچ وجه، چرا که هر نظام علمی، دارای یک اجزا و عناصر مشخص و اصطلاح، داده‌ها و موارد علمی بوده و دیگری، دارای چارچوبی اعم از بنیان یا اساس نظری و دیگری ساختار علمی می‌باشد. همچون یک ساختمان، لازمه نوسازی و بهینه سازی و بسازی و در نتیجه روزه آمدی و کار آمدی هر دانشی، به ویژه دانش سیاسی که ارتباط تکناتنگ، بلکه ذاتی یا حاصلگناه و آشننگاه خویش دارد. این است که چارچوب یعنی بنیان نظری و ساختار علمی آن کارآمد مناسب با شرایط و مقتضیات فرهنگی، تاریخی و حتی طبیعی اقتصادی همان ملت و کشور باشد.
به ویژه در زمانی که با برخورداری انقلابی، در بی‌فغانی بلکه علمی یک‌نگرش نازسا و با چنی تا درست سیاسی و دانش سیاسی رایج و غالب نباشد، به ویژه این که خود را دارای چارچوب نظری متناسب، کار آمد و روزآمد هستند. در این صورت، یافته‌های علمی سیاسی، سایر ملل و مناطق و نگرش‌ها صرفاً از نقادی و باز سازی و بهسازی، تنها می‌تواند بسان داده و حتی مواد خام اولیه و نیمه پوروده بر اساس چارچوب نظری خودی که قبلاً اشاره شد وارد شده و به کار گرفته شوند.

این چنین چارچوب‌هایی را نه تنها می‌توان به وجود آورد، بلکه چارچوب‌های دانش سیاسی اسلامی ایرانی به گونه ای که فلاصول و مبانی ازکان و اساس آن را و ویژگی‌ها و برجستگی‌های مربوطه را آرایه نمودیم، وجود دارد و تنها نیاز به باز آوری، باز سازی و کاربری دارد. البته هر گونه تفصیل در مورد این دست‌نشدن تکناتنگ، چارچوبه نظری یعنی بنیان و ساختار دانش سیاسی اسلامی ایرانی و اهم موارد و مبانی علمی این رشته، در فصل سوم این کتاب آمده است.

آیا پیاده سیاست تنها بده علمی دارد؟ آیا می‌توان نگرش‌های فلسفی،

کلامی و حقوقی را نیز اضافه کرد؟

یکی از اساسی ترین آسیب‌پذیریهای دانش سیاسی رایج و غالب عصر معاصر، قطع ارتباط خود با بنیادهای نظری و ویژه فلسفی سیاسی و وجود می‌تواند و ناکام نگاشتن، حتی برخی نغی و نغی هفتی تلقی کردن آن است.
کمان این که، یکی از اصولی ترین گرایش‌ها و تراسیلی‌های دانش سیاسی جدید تا کنون، عدم تمسک بر توجیه صحیح ارتباط و تبادل یا تعامل حوزه‌های مختلف علمی سیاسی مربوطه و یا نگرش‌های گوناگون و دانش سیاسی ازجمله حقوقی می‌باشد. آسیب پذیری و تراسیلی که رفع آن، یکی از اهم ضروریات فلسفه علم سیاسی و نیز دانش سیاسی معاصر است. موضوعاتی که وجود آنها به شدت مورد انتقاد بوده و رفع آن، مورد تقاضا و انتظار می‌باشد. در سنت دانش سیاسی ایرانی (اسلامی، دانش سیاسی متشکل از نگرش‌های عمده اصلی فلسفی سیاسی، علمی سیاسی، حقوق سیاسی و حتی علمی / اجرایی سیاسی می‌باشد. در نظر به دانش سیاسی این حوزه، این نگرش‌های سیاسی چنانکه با انگله زیر بحث می‌یود، ازجمله مروتیه، مختلف بازمی‌بصرعه نظام واحد دانش سیاسی محسوب می‌گردند. بنابراین، علاوه بر وجود و ضرورت این نگرش‌ها، ارتباط، تبادل و تعامل آنها نیز سازماندهی جمعی آنها، بسان اساس نظام واحد دانش سیاسی حائز کمال اهمیت می‌باشند. نظام و فرآیندی تعاملی تکاملی علمی سیاسی که می‌توان آن را به گونه زیر نمودار ساخت:

دربارهٔ محورهای کنونی آموزش و علمی علوم سیاسی چه نظری دارید؟
هر چند فغلده‌ها و دامیه‌های فراوانی در جهت بهینه سازی و بومی سازی رشته علوم سیاسی و کار آمد و روزآمد نمودن این علم به عمل آمده و تلاش‌های جدی نیز در جهت ارتقاء دانش کمنی آگاهی آموزشی این دانش نیز با توجه وسیده است. لکن علمی و فغم نیز و احساس نیاز دانش یوزان آموزش آرزوشی و اطلاع رسانی به این رشته و علمی و فغم توسعه کمنی از حیث راه‌اندازی مراکز آموزش و شعبه و شاخه شدن

رشته‌ها، مع هذا با کمال تناسب، متوزاز بر علمی جمع و تفریق شدن دروس و باغریب و تقسیم کردن آنها را فراتر از رفته‌های جانکر چنین دروس جدید و گاه سنتی در برنامه‌های آموزشی وارد شده است که در جای خود بسیار مفید و مثبت می‌باشند. ولی تان خود و تان زمان کار ساز نوبده‌اند و به ویژه این که به جای بررسی کلت تا رها و قابلیت‌های علمی سیاسی، کشور یا مبلای علمی معین و بعد تبدیل آن به رشته‌ها و تجربه‌ها، تحلیلی و تبکبب آن به صورت دروس و تدریس و تنظیم آنها، در گناه یا در فشار و به صورت متناوب و ناهم خویش در یک طرح و برنامه، نامگانگ، نامگانگ، نامعامانگناز غیر کار آمد و غیر روز آمد، انتقاد کرده‌ام.

علم سیاست

تحولی را که بعد از انقلاب فرهنگی در محورهای آموزش رشته علوم سیاسی رخ داد، چگونه ارزیابی می‌کنید؟

حاصل تحول در علوم سیاسی و پرآیند آن، همان وضعیت پیش گفته و کارآمد نامحاج علم و رشته سیاسی است که عمده وقت و عمر

استعداد جوانان و دانشجوین را نیز ضایع می‌کند و به جای تبدیل یازشده‌ها به دانش کارشناس (رشته) علوم سیاسی، جانکر چنین علمت‌ها را به اطلاعات محصور طبقه سیاسی آنان اختصاص می‌کنند که چسب آنرا سایر گره‌ها، کارکنانی سیاسی محاسبت چندنی در آنها ایجاد نمودیم. حال این که این رشته‌ها از سطح علم و فهم و ادب حیث ارتباطی نیز به تحوولی کیفی رخ

جهت کارکنانی کار آمدی و روز آمدی دانشجوین و نیز دانش پژوهان این رشته و آموزش‌ها، پژوهش‌های آزاد آن بر تراز به نوبه‌های ابتدایی رشته و آموزش‌ها، پژوهش‌های آزاد آن بر تراز به نوبه‌های ابتدایی و جوهری و جهت علمی و آواندیشی، کارکردی بودن این رشته علمی و آموزش‌های مربوطه به ویژه بر اساس سنت غبی فیزیکی و دانش‌نظری کارکنانی ایرانی علمی، روز به روز، در عصر حاضر که جهان یکپارچه علمی و به سرعت و شدت موسی خویش دست معنا و معنویت فرورم دود، و نیاز به نقادی و نظریه پردازی تیریز راه گشا دارد.

برای گذرشی آموزش و پرورش در زمینه سیاست و حکومت ایران

و جذب دانش اموزستان علم سیاست، این حوزه چه می‌توان کرد؟

علاوه بر موارد پیش گفته، اطلاع رسانی صحیح و تسویق و زمینه سازی، ایجاد اعتماد و آشنایی در میان ذویان رشته و پژوهش‌ها پژوهشگاه‌های مربوطه، اعتماد سازی، اطلاع رسانی و ارتباطات و تبادلت مقابل نیروها، نهادهاو مراکز آموزش آرزوشی و اطلاع رسانی و مشاوره و علمی سیاسی و عملی و اجرایی سیاسی و سیاست گذاری و فرهنگی اطلاعاتی مربوطه از جمله حساسیت‌های تعیین و تبیین دروس، دوره‌ها و برنامه‌های جدید، مورد نیاز، مورد نظر و به عبارت دیگر، روز آمدی و کار آمدی دروس، دوره‌ها و برنامه‌های جدید در این رشته به تناسب شرایط، نیازها و خودا است کار کشور و در سطح ملی و عومومی و حتی تخصصی، به علمی و مفصلی

لفظاً نظراتان را دربارهٔ وضعیت کنونی بیان‌نامه و کتاب علم علوم سیاسی بیان فرمایید؟
الفط بیان‌نامه‌ها نیز بسان غالب پژوهش‌های علوم سیاسی در کشور، از یکسری عایدین کلی و کتابخانه‌ای فراتر نمی‌روند. موضوعاتی که چه کساگر هم تکراری نباشد، راه گشای هیچ مشکلی از کشور نمی‌باشند. این در حالی است که اولاً، دانشجوین و دانش پژوهان این رشته از استعداد بسیار قابل قبول و گلاذایی برخوردار هستند، تا بام هم وقت و هم انرژی و هم هزینه هر چند حداقل، ولی کافی گذشته و صرف می‌نورده و ویژه علم آگاهی نیست به موضوعات علمت‌دین مورد نیاز، علمه و دسترس به منابع تحقیق و علمه و ارتباط و هماهنگی و هماهنگی لازم بین نیروها و نهادهای تربیت و شناسایی و فغانا با ضعف حمایت‌ها به دست دادن و فهم و آسان‌طلبی‌ها حامی یا حامیان آنها هم تیرین مسائلی هستند که در زمینه بیان‌نامه‌های مطرح می‌باشد. بنابراین نیاز به تعیمی و عملی سیاسی توسط نیروها و نهادهای مصرف کننده اعم از بنیادی، پایه و کاربردی و مطالعاتی و تحقیقاتی راهبردی، نظری و کار بردی است و نیاز به ارتباط، هماهنگی و همکاری روز افزون به ویژه با

تکنک نهادهای واسطه و ارتباط میان نهادهای و نیروهای تخصصی تولید کننده دانش و آگاهی‌های سیاسی صرف گشته می‌باشد. همچنین یکپارچه سازی و هماهنگی در آرایه‌های تعلیمات آرزوشی از جمله، مورد جهت می‌باشد و راه‌ها در زمینه علمی اطلاع رسانی، مشاوره‌های علمی و راهشلی و تکنک‌های مادی، علمی و اجرایی ضروری است.

فلسفه علم سیاسی

این نیازسنجی به چه صورتی در دفتر مطالعات انجام می‌شود؟
هر سال دفتر مطالعات توسط کارشناسان به بررسی وضعیت جامعه و فضای بین المللی می‌پردازد که در آن موضوعات و مقولاتی که برای کشور مشخص و مردم اهمیت دارد، اولویت‌بندی می‌شود

چهارمین گروه کتاب‌های ما کتاب‌های استادی و تاریخی هستند که توسط مرکز اسناد و تاریخ دیپلماسی انتخاب می‌شوند.

تحولی می‌دهد که بعد از تأیید توسط این شورا برای اقدامات نهایی دوباره به مرکز تحولی داده می‌شود. بعد از اعلام پروژه شورای کتاب، پروژه واپرسی می‌نماید و در صورت مناسب بودن، آن را به صورت کتاب چاپ می‌کند.

کتاب‌هایی که محققان بیرون از مجموعه آن را تهیه و تدوین کرده‌اند، بعد از تحویل به انتشارات شورای کتاب این کتاب‌ها را واپرسی می‌کند که اگر در نظر سنجی امتیاز مناسب را کسب کرد، برای اقام بدعی به دفتر سپرده می‌شود. در برخی موارد که کتاب بسیار تخصصی باشد، شورای کتاب را به اسنادید دانشگاه و متخصصان در این حوزه می‌سپارد تا راجع به آن نظر مثبت یا منفی بدهند.

سوم کتاب‌های ترجمه‌ای ماست، همچنان بعد از نیازسنجی کتاب‌هایی برای ترجمه پیشنهاد می‌شود که بعد از ترجمه و واپرسی توسط شورای کتاب، برای چاپ فرستاده می‌شوند. اما در بخش نیز بعضی مترجمان در بیرون از مجموعه خود کتاب‌هایی را ترجمه کرده‌اند که اگر توسط شورای کتاب تأیید شود چاپ خواهند شد. کتاب‌های دفتر مطالعات و اسانس تخصصی مترجمان به آنها سپرده می‌شود.

چهارمین گروه کتاب‌های ما کتاب‌های استادی و تاریخی هستند که توسط مرکز اسناد و تاریخ دیپلماسی انتخاب می‌شوند.

این نیازسنجی به چه صورتی در دفتر مطالعات انجام می‌شود؟
هر سال دفتر مطالعات توسط کارشناسان به بررسی وضعیت جامعه و فضای بین المللی می‌پردازد که در آن موضوعات و مقولاتی که برای کشور مشخص و مردم اهمیت دارد، اولویت‌بندی می‌شود

سیاست خارجی پاکستان: تغییر و تحول

سیاست خارجی پاکستان، مؤلف زینا فرزین نیا، ناشر دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، چاپ سال ۱۳۸۳ در ۱۲۴ صفحه
همچنان که از اسم کتاب پیداست، مؤلف درگاهی تخصصی به تحولات پاکستان بعد از ۱۱ سپتامبر پرداخته است. این کتاب مشکل از مجموعه مقالاتی است که طی چند سال اخیر از مؤلف در مجلات و روزنامه‌های کشور به چاپ رسیده‌اند.

کتاب به سه بخش نظام بین‌المللی و سیاست خارجی پاکستان، سیاست خارجی پاکستان و مسائل اقتصادی و سیاست خارجی پاکستان؛ نقش بازیگران داخلی تقسیم شده. بخش اول که به دو فصل آسیای جنوب غربی و یازینی روابط پاکستان و آمریکا تقسیم می‌شود، به جایگاه سیاسی، اقتصادی و فرهنگی پاکستان در نظام بین‌المللی می‌پردازد و یازینی در روابط آمریکا و پاکستان و تأثیر آن بر روابط پاکستان و هند و پاکستان و افغانستان را در بر می‌گیرد.

بخش دوم از راجع به تحولات خارجی پاکستان و نقش بازیگران داخلی در این تحولات است. در این بخش به نقش و قدرت احزاب اسلامی، نظامیان و سیاستمداران در جهت‌دهی سیاست خارجی پاکستان می‌پردازد.

و اما بخش پایانی درباره پاکستان و پیوندهای در سیاست خارجی آن است. در این بخش جایگاه مراکز مطالعاتی مورد بررسی قرار می‌گیرد و این سؤال که دستگاه دیپلماسی پاکستان تا چه اندازه‌ای از این مراکز مطالعاتی تغذیه می‌کند.

کتاب

سیاست خارجی پاکستان، مؤلف زینا فرزین نیا، ناشر دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، چاپ سال ۱۳۸۳ در ۱۲۴ صفحه
همچنان که از اسم کتاب پیداست، مؤلف درگاهی تخصصی به تحولات پاکستان بعد از ۱۱ سپتامبر پرداخته است. این کتاب مشکل از مجموعه مقالاتی است که طی چند سال اخیر از مؤلف در مجلات و روزنامه‌های کشور به چاپ رسیده‌اند.

کتاب به سه بخش نظام بین‌المللی و سیاست خارجی پاکستان، سیاست خارجی پاکستان و مسائل اقتصادی و سیاست خارجی پاکستان؛ نقش بازیگران داخلی تقسیم شده. بخش اول که به دو فصل آسیای جنوب غربی و یازینی روابط پاکستان و آمریکا تقسیم می‌شود، به جایگاه سیاسی، اقتصادی و فرهنگی پاکستان در نظام بین‌المللی می‌پردازد و یازینی در روابط آمریکا و پاکستان و تأثیر آن بر روابط پاکستان و هند و پاکستان و افغانستان را در بر می‌گیرد.

بخش دوم از راجع به تحولات خارجی پاکستان و نقش بازیگران داخلی در این تحولات است. در این بخش به نقش و قدرت احزاب اسلامی، نظامیان و سیاستمداران در جهت‌دهی سیاست خارجی پاکستان می‌پردازد.

و اما بخش پایانی درباره پاکستان و پیوندهای در سیاست خارجی آن است. در این بخش جایگاه مراکز مطالعاتی مورد بررسی قرار می‌گیرد و این سؤال که دستگاه دیپلماسی پاکستان تا چه اندازه‌ای از این مراکز مطالعاتی تغذیه می‌کند.

گفت و گو

به خاطر سیاست خارجی

گفت وگو با زینا فرزین نیا

مرکز انتشار مجلات و کتب وابسته به دفتر مطالعات سیاسی بین‌المللی جزو پرکارترین ناشران کشور است. این انتشارات در سال ۱۳۸۰ به‌عنوان نشر برگزیده انتخاب شد و هر سال، کتاب‌های بسیاری با محوریت و سیاست‌های وزارت امور خارجه به همراه هشت مجله به‌صورت مرتب چاپ و توزیع می‌کند. به همین بهانه گفت‌وگویی را با خاتم زینا فرزین نیا انجام دادیم. خاتم فرزین نیا از محققان و پژوهشگران دفتر مطالعات سیاسی بین‌المللی وزارت امور خارجه است. عمده مطالعات وی درباره کشور پاکستان بوده و تاکنون از وی دو کتاب «پاکستان» و «سیاست خارجی پاکستان: تغییر و تحول» و مجموعه مقالاتی به چاپ رسیده است.

خاتم فرزین نیا، در مورد نوع کتاب‌هایی که توسط این انتشارات چاپ می‌شود بگویید.

در این بخش مجموعه‌های مجله و کتاب هر ساله چاپ می‌شود. کتاب‌هایی که ما چاپ می‌کنیم به چهار قسمت تقسیم می‌شوند. اول کتاب‌هایی با عنوان کتاب‌های سبز که راجع به شناخت کشورها و سازمان‌های بین‌المللی معتر است. به‌طور کلی این کتاب‌ها تحولات تاریخی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی هر کشور و سازمانی را شامل می‌شوند. می‌توان گفت که این کتاب‌ها پایه‌های هستند و می‌توانند مورد استفاده همه قرار گیرند. بخصوص کسانی که می‌خواهند به کشوری سفر کنند، کتاب مربوط به آن کشور می‌تواند به آنها کمک بسیاری بکند. این کتاب‌ها جزو پر فروش‌ترین کتاب‌های دفتر مطالعات است. دوم کتاب‌های پژوهشی است. دفتر مطالعات تا به نایزی که در سطح جامعه تخصصی می‌دهد، تدوین کتاب‌های را سفارش می‌دهد که بیشتر راجع به سیاست خارجی و روابط بین‌الملل است. و بعد بر اساس موضوع به مراکز پژوهشی که در خود دفتر فعال هستند، سپرده می‌شود. این مراکز بعد از تهیه و تدوین پروژهای آن را به شورای مرکز

تحلیل‌ها از دیگر مجلات این مجموعه‌اند.

درباره گستره توزیع و بخش انتشارات بگویید. آیا در سفارتخانه‌ها و وترینی برای نمایش و عرضه این کتاب‌ها وجود دارد؟

اول اینکه خود دفتر مطالعات دفتر فروشی را در تهران و دیگر شهرستان‌ها دارد و تهران و دیگری شهرستان‌ها دارد و کتاب‌ها را عرضه می‌کند. در همه نمایشگاه‌های بین‌المللی و داخلی هم شرکت می‌کند و بسیاری از اسنادید دانشگاه‌ها و کتابخانه‌ها هم مشترک هستند. برای آنها کتاب یا مجلات را می‌فرستیم. البته مشترکین خارجی هم داریم که از طریق همین نمایندگی‌های آنها در تهران یا آنها در ارتباط هستیم. اما اینکه در نمایندگی‌های خارج از کشور خودمان و وترینی برای عرضه و فروش کتاب‌ها باشد، نه، چون اکثر کتاب‌های ما به زبان فارسی است. اما در کتابخانه‌های این مراکز، کتاب‌ها و مجلات وجود دارد و به صورت مرتب برای آنها می‌فرستیم.

خب طور شد خاتم فرزین راجع به کتاب‌های خودتان بگویید، چه طور شد کتاب پاکستان را نوشتید؟
این جزو مجموعه کتاب‌های سبزه دفتر مطالعات است، بر اساس سفارشی که به من شد. من کتاب را نوشتم. من قبل از نوشتن این کتاب در بخش مطالعات کشورهای غیر عرب همسایه ایران فعالیت می‌کردم و به همین دلیل دفتر این کتاب را به من پیشنهاد کرد.

پس اگر کشور دیگری هم بود، کار می‌کردید؟
بله، البته تنها کشور‌های همسایه ایران و غیر عرب چون دایره مطالعاتی من این چند کشور بود.

نحوه جمع‌آوری اطلاعات به چه صورتی بود؟
چون این کتاب اطلاعات اولیه را در اختیار خواننده قرار می‌دهد. پس باید در تمام زمینه‌های جغرافیایی ژئوپلیتیکی، سیاست، اقتصاد و فرهنگ و تاریخ آن مطلب جمع‌آوری می‌کردم. پس یک سری از اطلاعات را از طریق کتابخانه‌ها، اینترنت و اطلاعات بسیار تخصصی‌تر از آن نمایندگی کشورمان در پاکستان دریافت کردم. من از دو

طریق ارتباط مستقیمی که با دوستان نمایندگی داشتیم گاماً سفارش کتاب‌هایی را هم دادم که دوستان برام تهیه کردند. در برخی موارد که اطلاعات و تحلیل‌های کارشناسانه‌ای را لازم داشتیم از متخصصان و پژوهشگران در این زمینه کسب کردم. اخبار و تحولات روزمره را هم از مجلات و روزنامه‌ها گردآوری کردم.

کتاب در سال ۱۳۸۰ به چاپ دوم رسیده آیا ویرایشی روی آن داشتید؟

بله، در سال ۱۳۸۰ به چاپ دوم رسید و من قبل از آن مطالعه‌ای روی پاکستان انجام دادم و تحولات جدید را به آن اضافه کردم. یک سری اطلاعات قبل را خلاصه‌تر کردم و اطلاعات جدیدتر را که در حد ۵۰ صفحه بود به آن اضافه کردم.

کتاب کلاً اطلاعات جامعی را از پاکستان و روابطش با ایران در اختیار خواننده قرار می‌دهد.

درباره کتاب دوم خود بگویید. چه طور شد که چنین کتابی شکل گرفت؟

بعد از تهیه کتاب سبزه پاکستان، تقریباً تمام مطالعاتم روی پاکستان و تحولات داخلی و بین‌المللی آن کشور متمرکز شد و هر چند وقت یک بار به دلیل اهمیت پاکستان برای ایران می‌نوشتم و در مجلات و روزنامه‌ها به چاپ می‌رسید. این کتاب در چهار جلد مجموعه‌ای از مقالات من درباره مجلات را در بر می‌گیرد. همه مقالات در روزنامه‌ها و مجلات چاپ شده‌اند و تنها دو مقاله جدید آن در جایی چاپ نشده‌اند. این مقالات هم بیشتر به تحولات پاکستان بعد از ۱۱ سپتامبر می‌پردازند، چون هم‌منظور که می‌دانید پاکستان قبلاً از ۱۱ سپتامبر با کودتای پرویز مشرف مورد تحریم کشورهای دنیا قرار گرفت. اما بعد از ۱۱ سپتامبر از طرف بسیاری از کشورهای بزرگ دنیا هم از نظر نظامی و اقتصادی مورد حمایت قرار گرفت در حالی که پرویز مشرف هنوز در رأس قدرت این تغییر و تحولات و نفوذ بیش از حد پاکستان در افغانستان برای دستگاه دیپلماسی ایران بسیار حائز اهمیت است.

دلیل بعدی پراختن من به پاکستان به صورت مکتوب، کمبود منابع مکتوب درباره آن کشور در ایران است. کارشناس‌های فرآوانی در وزارت امور خارجه از این کشور دیدن کردند و به مسائل مربوط به آن باختم‌اند. اما کتاب‌های تخصصی که درباره این کشور زیاد بسیار کم است. به همین دلیل من هم به مطالعه خویش درباره این کشور وسعت بیشتری دادم و هم اینکه مقالاتم را به صورت یک کتاب جمع‌آوری و به دفتر مطالعات چاپ آن را پیشنهاد کردم.

کتاب‌های مرکز انتشارات وزارت امور خارجه

دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت خارجه دارای یازده مرکز تخصصی مطالعاتی در زمینه‌هایی چون خلیج فارس و خاورمیانه، آسیای مرکزی، قفقاز، اروپا و آمریکا، مطالعات اسلامی، اقتصاد بین‌الملل، آسیا و اقیانوسیه و... است از دیگر دفتر این مرکز چاپ و انتشارات است.

دفتر مطالعات پراساس نیازسنجی که توسط کارشناسان این دفتر هر ساله صورت می‌گیرد به ترتیب اولویت و بر اساس موضوع به این مراکز سفارش تهیه و تدوین پروژه می‌دهد. این پروژه در نهایت بعد از تأیید توسط شورای کتاب مرکز چاپ و انتشارات به صورت کتاب به چاپ می‌رسد.

گسترش و تنمیم پیش سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جامعه، ایجاد تسهیلات و امکانات مطلوب در مورد تولید و چاپ و نشر آثار پژوهشگران و توزیع آنها در سطح داخلی و خارجی، پروژه کشورهای همسایه، فراهم آوردن امکانات لازم برای رفع نیازهای مطبوعاتی و چاپ موسسات آموزشی و نهادهای انقلابی و سایر مؤسسات فرهنگی و اقتصادی، از جمله اهداف عمده این مرکز است. این مرکز در راستای تحقق هدف‌های مزبور تلاش می‌کند با برنامه ریزی‌های علمی، تولید کتاب و خدمات چاپی را که از سوی افراد و یا موسسات خصوصی و دولتی و نهادهای انقلابی به این مرکز سفارش داده می‌شود به نحو احسن و مطلوب انجام دهد.

کتاب‌های چاپ شده توسط دفتر مطالعات سیاسی و بین‌الملل علوم پایه

این انتشارات در زمینه علوم پایه با محوریت «سیاسی» عمومی تا به حال ۲۰ عنوان کتاب را به چاپ رسانده است. اولین کتاب چاپ شده در این حوزه کتاب دیپلماسی سیدعلی اسفراگانمی در روابط بین‌المللی، تألیف چاپ اول ۱۳۶۵ و ۱۳۷۰ در ۱۹۲ صفحه است. و آخرین کتاب میانی حقوق بشر، تألیف مارکول فریدن، ترجمه فریدون مجلسی، چاپ ۱۳۸۲ است. کتاب‌های مدیریت بحران‌های بین‌المللی، نگارش جدید به علم سیاست، تاریخ فلسفه سیاسی غرب و روانشناسی تحلیل اطلاعات از دیگر عناوین چاپ شده در این حوزه هستند.

استراتژی-ژئوپلیتیک

کتاب «دام سلاح هسته‌ای و راهی برای گریز از آن» تألیف رابرت واتر، ترجمه محمدرضا فتاحی، چاپ ۱۳۶۳ در ۳۳۱ صفحه اولین کتاب در حوزه مطالعاتی استراتژی-ژئوپلیتیک است. کتاب التحلیلی بر ژئوپلیتیک ایران و عراق، تألیف عزت‌الله عزتی، چاپ اول ۱۳۸۱ در ۲۲۰ صفحه آخرین کتاب چاپ شده در این مجموعه است.

کتاب‌های چاپ شده در این بخش ۲۷ عنوان کتاب با محوریت استراتژی-ژئوپلیتیک است. انقلاب چین، مقدمه‌ای بر استراتژی، استراتژی معاصر، ارتش سرخ افغانستان و مقدمه‌ای بر جغرافیای سیاسی ایران، از دیگر عناوین کتاب‌های این بخش است.

سیاسی (۱)

در این بخش ۳۸۰ عنوان کتاب محوریت اندیشه سیاسی (نظری) به چاپ رسیده است. اولین کتاب این بخش کتاب «گرایش‌های سیاسی در جهان غرب» تألیف مجید خلدوری، ترجمه عبدالرحمن عالم، چاپ اول ۱۳۶۶ و چاپ سوم ۱۳۷۲، در ۳۱۶ صفحه است. کتاب ایدئولوژی‌های سیاسی و آرمان دموکراتیک، ترجمه احمد صیوری، چاپ ۱۳۸۲ در ۲۶۲ صفحه آخرین کتاب چاپ شده در این بخش است.

کتاب‌های اندیشه سیاسی غزالی، صهبونیسیم، دیپلماسی بحران، جهانی شدن و جهان سوم، خشونت دست آموز، فاشیسم، توسعه و آزادی، از دیگر عناوین چاپ شده در حوزه اندیشه سیاسی (نظری) است.

سیاسی (۲)

در این بخش کتاب‌هایی با محوریت سیاست اجرائی (عملی) مربوط به قاره‌ها، مناطق و کشورها به چاپ می‌رسد. اولین کتاب این مجموعه «چین: سیاست خارجی و روابط با ایران (۱۳۲۸-۵۷)»، تألیف سعید طارم سری، عبدالرحمن

عام و بهرام مستقیم، چاپ اول ۱۳۶۶، دوم ۱۳۷۰، در ۱۳۷۰ است و آخرین کتاب با عنوان تحولات نوین سیاسی و امنیتی اتحادیه اروپا، تألیف شهرام فرسانی، چاپ ۱۳۸۲، در ۱۲۹ صفحه است. تا به حال این بخش ۷۷ عنوان کتاب را با این موضوع به چاپ رسانده است. توان بر فراز قفقاز، ایران و تحولات فلسطین، سیاست خارجی ما، صلح پایدار، انقلاب و ضدانقلاب، امنیت در قرن بیست و یکم، نقش انگلیس در معادلات قدرت در اروپا، روانشناسی سیاسی جنگ خلیج فارس، از دیگر عناوین چاپ شده در حوزه مناطق، کشورها و قاره‌هاست.

اقتصادی

این کتاب‌ها را در حوزه اقتصاد با محدودیت اقتصاد عمومی، روابط اقتصادی، فناوری در ۲۲ عنوان به چاپ رسانده است. اولین کتاب این بخش سرمایه‌های خارجی، آزادی اقتصادی، تجربه الجزایر، تألیف احمد عکاشی، ترجمه سعید محمدی، چاپ اول ۱۳۶۳ و دوم ۱۳۶۹ در ۱۸۴ صفحه است. آخرین کتاب منتشر شده در این زمینه آینده تکنولوژی، تألیف دانیل بل ترجمه احمد علیقلیان، چاپ ۱۳۸۲ است. انتقال به توسعه عادلانه، بحران بزرگ، ۱۹۹۰، نظریه تحریم اقتصادی، توسعه اقتصادی در آلدنوزی، از دیگر عناوین کتاب‌های چاپ شده در این بخش است.

حقوق بین‌الملل

در این بخش کتاب‌هایی با محوریت حقوق بین‌الملل به چاپ می‌رسد. اولین کتاب این مجموعه «نظام حقوقی بین‌المللی و اوندوره» تألیف ناصر فرهادی، چاپ اول ۱۳۶۷، دوم ۱۳۶۹، در ۳۶۲

صفحه است. کتاب آخر این مجموعه «اسلام و حقوق بین‌الملل خصوصی» تألیف مصطفی دانش‌پژوه با همکاری محسن قدیر، چاپ ۱۳۸۱ در ۱۱۴ صفحه است. جمعا ۳۳ کتاب در این بخش به چاپ رسیده است.

کتاب‌های حقوق دیپلماتیک، میانی حقوقی بین‌المللی عمومی، حقوق دیپلماتیک نوین، حقوق کنسولی، کلیات حقوقی بین‌الملل عمومی از دیگر عناوین این بخش است.

تاریخی

در این بخش کتاب‌هایی با محوریت تاریخی به چاپ می‌رسند و تا به حال ۷۱ عنوان کتاب در این مجموعه چاپ شده است.

اولین کتاب این بخش تجزیه شبه قاره هند و استقلال بنگلادش، تألیف محمد مهدی آخوندی، چاپ ۱۳۶۵ در ۱۵۶ صفحه است. آخرین کتاب این مجموعه روزنامه صدر ضیاء، وقایع نگاری تحولات سیاسی-اجتماعی بخارای شریف، تألیف محمد جان شکوری بخارایی، چاپ ۱۳۸۲ در ۵۱۰ صفحه است. نهضت مشروطه ایران، مغرب بزرگ، اتحاد جماهیر شوروی از تکوین تا فروپاشی، تاریخ در ایران، بحران جنگ سرد، روایت ایرانی جنگ‌های ایران و روس، رساله دخانیه و تاریخ قرن بیستم از دیگر عناوین منتشر شده در بخش تاریخی است.

اسناد

در این بخش اسناد مربوط به معاهدات (روابط خارجی)، خاطرات، سفرنامه‌ها، به چاپ می‌رسد و تا به حال ۸۹ عنوان کتاب در این مجموعه به چاپ رسیده است. اولین کتاب با عنوان راهنما و مشخصات معاهدات دو جانبه ایران با سایر دول، واحد نشر اسناد، چاپ اول ۱۳۶۷ و دوم ۱۳۷۰، در ۸۸۰ صفحه است و آخرین کتاب این مجموعه فهرست اسناد مکمل قاجاریه (۱۲۵۳-۱۳۰۵) به کوشش محمدحسن کاووسی غزالی، چاپ ۱۳۸۲ است. کتاب‌های نهضت جنگل، فهرست اسناد مکمل، هیات فوق العاده قفقازیه، نام خلیج فارس، تاراج میراث ملی، جهان ایرانی و تورانی، اسنادی از عملکرد خاندان پهلوی، از دیگر عناوین این مجموعه است.

فرهنگ و تمدن

در این بخش کتاب‌هایی درباره فرهنگ و تمدن کشورها و اقوام و ملل مختلف به ترتیب اولویت به چاپ رسیده است. اولین کتاب این بخش «انقلاب فرهنگی چین» تألیف سیدعلی محمودی، چاپ ۱۳۶۶ در ۱۹۵ است و آخرین کتاب چاپ شده توسط این مجموعه «جهانی شدن فرهنگی، آزمون برای تمدن‌ها» تألیف ژرار لوکلر، ترجمه سعید کامران، چاپ ۱۳۸۲ در ۵۲۰ صفحه است. کتاب‌های احیای گفت‌وگو، جهانی شدن فرهنگی، گفت‌وگو و هنر با هم‌اندیشان، مبلغان آلمانی در ایران، مشارکت سیاسی زنان در ایران، نظریه برخورد تمدن‌ها، خوزستان در متن‌های کهن، جنگ‌ها و کومان‌ها و پاس‌ها، از دیگر عناوین چاپ شده در بخش فرهنگ و تمدن هستند.

۱۹ اردیبهشت ۱۳۳۲ شماری ۱۳

انتشارات **اقبال** در زمینه اندیشه‌های سیاسی شخصیت‌های مغرب‌زمین از سده‌های قبل از میلاد تا هجدهم میلادی و در راستای آشنایی با مکاتب فکری سیاسی آثاری را منتشر نموده است که در نوع خود جالب به نظر می‌آید و می‌تواند مکمل درسی‌های دانشجویان اندیشه سیاسی و پژوهشگران علوم سیاسی به‌شمار آید.

بنیاد و مصل

کتاب **بنیام و مصل**، نوشته **نیکولای گایدی**، ترجمه **محمد بنای** (ماکان) **ناشر** **اقبال**، **۱۳۳۲**، **۲۲۴** صفحه، **۲۰۰۰** ریال
این کتاب دربارهٔ مکتب فایده‌گرایی است. مکتب فایده‌گرایی که از کتاب جان استوارت میل گرفته شده است به کنشی گفته می‌شود که نظریه اخلاقی انسان اعمال را به حسب معیار فایده مورد داوری قرار می‌دهد.

این کتاب اندیشه‌های جرمی بنتام (۱۷۳۳-۱۷۹۸) و جان استوارت میل (۱۷۷۳-۱۸۶۰) را مورد بررسی قرار می‌دهد. نظریه‌های بنیام دربارهٔ اخلاق، قانونگذاری و قانون و همچنین در میانه پرداختن

دکتر محمد منصوریزاد استاد علوم سیاسی و روابط بین‌الملل است. وی که گذشته از تحصیلات آکادمیک، دانش آموخته علوم حقوقی نیز می‌باشد، تاکنون آثار بسیاری در زمینه‌های علمی و مذهبی منتشر کرده که از آن جمله می‌توان به «ورد پای عقل در کربلا»، «دین و توسعه»، «تامل حکام مردم از دیدگاه امام محمد غزالی و امام خمینی»، «استقلال زنده اسلام و تقسیم» و… اشاره کرد. وی اکنون مدیریت انتشارات جوان پویا را عهده‌دار است و در کار آماده‌سازی و چاپ بیش از ده کتاب در زمینه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل است.

کتاب‌هایی را که دهه اخیر در عرصه علوم سیاسی منتشر شدند چگونه ارزیابی می‌کنید؟
عمده‌ترین فقدان کتاب‌های این حوزه اندیشه است. اندیشه به معنای حکم، به معنای کلام تأثیرگذار و صاحب پشتوانه و تفکر بحث در این حوزه، در طول این سال‌ها راکد مانده است و عمده‌ترین اتفاقی که افتاده نتواند تولید هیجان است. به عقیده من کتاب ارزشمند تأثیر درازمدتی دارد و در طول زمان جایگاه حقیقی اش را پیدا می‌کند. اما آثاری که هیجان تولید می‌کنند، تنها مجموعه‌ای از نوشته‌های روزنابیی هستند که مخاطب، نسبت به شرایط حاکم بر جامعه آنها را معطوفه می‌کند.

منظور از «هیجان» چیست؟

وقتی که در مباحث ریشه‌ای صحبت می‌کنیم، منظور من این درخت است. خب این درخت در طول دوران بلور می‌اش، گاه میوه فاسدهم بر شاخه‌هایش می‌نشیند.

حالا منظورم از هیجان همین میوه‌های فاسد این درخت است. در نهایت اینکه آنچه که در طی این

تازه‌های اندیشه سیاسی

به جان استوارت میل به توماس کارلایل اسکاتلندی نیز توجه دارد و نقد کارلایل فایده‌گرازش را مطرح می‌کند. سپس به زندگی و آثار جان استوارت میل می‌پردازد و نظریه‌های وی را در زمینه منطق، روش‌شناسی و اجتماع مورد بررسی قرار می‌دهد. در بخشی از کتاب به شرح و بررسی کتاب فایده‌گرایی میل می‌کند و به نظام منطقی وی توجه جدی دارد.

توماس و تومیس

توماس و تومیس نوشتهٔ جراهام فاکلورنر، ترجمه محمد قالی (ماکان) انتشارات اقبال، سال ۱۳۳۲، چاپ اول، ۲۲۴ صفحه، ۲۰۰۰ ریال

این کتاب به شرح زندگی و فعالیت‌های علمی و فکری توماس آکویناس می‌پردازد. روزگار زندگی و آثار آکویناس و عواملی چون تحول فرهنگ در قرون وسطی، دانشگاه‌ها، ترجمه‌های جدید فیلسوفان یونانی، اسلامی و در سلگ تفرا قرار گرفتن را بر می‌سرد. از ارسطو و میزبان تأثیر بر آکویناس می‌گوید. مؤلف ماهیت فلسفه آکویناس، مجموعه‌ای علیه کفرها و حکمت الهی را به نظر و تحلیل می‌کشد.

هشت سال در عرصه کتاب‌های علوم سیاسی در ایران مشغول شده، میوه‌های فاسد درخت سیاست نامیده می‌شوند. کتابی است که من نشان دهنده که در طول این سال‌ها منتشر شده و مسائل اصولی و بنیادها را مورد بررسی قرار داده است.

کتاب‌های علوم سیاسی در ایران بیشتر تألیف است، یا ترجمه؟

به عقیده من، ما در میای تولید علم دچار مشکلات بسیاری هستیم. البته این بحث بسیار ریشه‌ای است و نیاز به بررسی‌های

بسیاری دارد. اجازه بدهید من در دیدگاه وارد شوم که ما سال‌ها دفعه دفعه می‌گوئیم‌ها و همسویی حوزه و دانشگاه را داریم، اما به عقیده من این تلفیق تاکنون صورت نگرفته. مثلاً اوایل انقلاب افراد بسیاری تصمیم داشتند گذشته از علوم انسانی، حتی علوم طبیعی را هم اسلامی کنند. یعنی اینکه فیزیک و شیمی را از دیدگاه اسلام بررسی کنیم. حالا ما در این حیطه‌ها تا کجا پیشرفت داشته‌ایم. بحث دیگری می‌باشد، اما بدون شک در حوزه علوم انسانی موفق بوده‌ایم. منتها این موفقیت بیشتر در تفکر و اندیشه روحانیت حاصل شده است و این موفقیت نیز توانمند ترجمه از غربی بوده و البته این روند سال‌هاست که ادامه دارد که با شام این تقسیم‌بندی خدمت علوم انسانی بوده است. منتها همین بخش، با تمام این معیله‌ها و ارزش‌ها، در عرصه دانشگاه دچار مشکل است. ما در نهایت مجبور به تکیه بر ترجمه هستیم و به نظر من هیچ راه حل دیگری نیز وجود ندارد، مگر اینکه به هر حیطه‌ای یا فراینی و چارچوب‌های مخصوص خودش برخورد کنیم.

توماس هابز و جان لاک

توماس هابز و جان لاک، سوگون کانگ، مترجم، محمد قالی (ماکان) انتشارات اقبال، سال ۱۳۳۲، ۲۲۸ صفحه، ۲۰۰۰ ریال

شرح افکار و آثار توماس هابز اندیشه‌شناس سال‌های (۱۵۸۸-۱۶۷۹) مورد توجه است.

برای هر خواننده حوزه سیاست عنوان لوبیان‌ها؛ با نام هابز همنوایی می‌کند. در این کتاب سوگون کانگ می‌گوید تا علاوه بر شرح زندگی هابز به روش‌شناسی و سیاست از منظر وی و همچنین به جایگاه او در تاریخ و بررسی اثر لوبیان‌ها بپردازد و سؤالات مهم را پاسخ گوید. بخش دوم کتاب به اندیشه‌های جان لاک اختصاص دارد.

فرهنگ علوم سیاسی

فرهنگ علوم سیاسی، پدیدآورندگان: علی آقاخانی با همکاری مینو افشاری راه، چاپ اول اوپرایش ششم؛ زمستان ۱۳۳۲، شمارگان ۳۰۰۰ نسخه، ناشر چاپاره تعداد صفحات ۴۳، ۷۵۱ صفحه، قیمت ۸۵۰۰ تومان. فرهنگ حاضر که

ویرایش‌های قبل آن توسط انتشارات نشر پهنرنگ و مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران منتشر شده است. عمدتاً

اصلاحات سیاسی قدیم و جدید و سازمان‌های بین‌المللی را در بر می‌گیرد. این فرهنگ اگرچه انگلیسی-فارسی است، اما تعدادی از واژه‌های لاتین، عربی، فرانسوی و آلمانی نیز به ضرورت در آن آمده است و شامل دو بخش می‌باشد: متن اصلی، نمایه فارسی در بخش نخست ۳۷۵۲ اصطلاح به ترتیب الفبای انگلیسی آورده شده و در برابر هر اصطلاح، معادل‌های فارسی و در زیر آن، تعریف یا تعریف‌های اصطلاح آمده است. اگر چه متن اصلی به علت وجود معادل‌های متعدد فارسی، بر اساس الفبای انگلیسی مرتب شده است ولی دستیابی به مطالب مورد نظر از طریق بخش دوم، یعنی نمایه فارسی-انگلیسی نیز به سهولت امکان پذیر است. در تدوین این اثر به رساله‌ها و کتاب‌ها (که مشخصات بخشی از آنها در فهرست منابع ذکر شده) و رسانه‌ها و منابع دیگر مراجعه شده و کوشش به عمل آمده است تا تعاریف هر اصطلاح، کوتاه، به روشن باشد.

از اهداف مهم تدوین این فرهنگ، که به دست دادن تعریف اصطلاحات و ارائه اطلاعات مختصر و مفید در حوزه علوم

کتاب

سیاسی است که صرفنظر از فرایند آموزشی و آگاهی‌رسانی، می‌تواند به توسعه فرهنگ و زبان مشترک در میان اهل حرفه نیز کمک کند.

اغلب اصطلاحات با توجه به منابع علم سیاست تعریف شده است و در مواردی که اصطلاح تعریف شده، کاربرد وسیعتری داشته تعریف آن از منابع عمومی استخراج شده است. اشاره به دو نکته دربارهٔ این کتاب الزامی است: ۱- ارائه تعریف جامع و مانع در علوم اجتماعی و سیاسی با قواعد پراز استثنای آن آسان نیست و ارزش تعریف‌های گوناگونی هم که از مفاهیم سیاسی و اجتماعی می‌شود، نسبی است. ۲- ویژگی اصطلاحات علوم اجتماعی و بویژه علم سیاست، ناهمسانی معانی آنها نزد کاربران آنها است و نباید انتظار داشت همگان در مورد تعریف و یا تعریف‌هایی که در برابر هر اصطلاح آورده شده، عقیده واحد داشته باشند و یا آنها را قطعی تلقی کنند.

به نظر متفکری به نام آن‌ن آران Alar Ryanمشکل بودن تعریف اصطلاحات سیاسی در این است که واژه‌های سیاسی، ذاتاً جدلی هستند. به این معنی که این اصطلاحات همواره راه به بحث و جدل می‌دهند. مثلاً اگر اصطلاح لیبرالیسم، اعتقاد به این امر تعریف شود که آزادی فردی و الاکترین ارزش سیاسی است و نهادها و ارزش‌ها بیستی بر مبنای موفقیتشان در اعتلای آزادی فردی مورد قضاوت قرار گیرند، همین تعریف بحث و جدل‌های بعدی را به وجود می‌آورد. آزادی چیست؟ آزادی آیا مثبت است یا منفی؟ به چه صورتی آزادی تمام ملت به آزادی اعضای آن مرتبط می‌شود؟ آیا کودکان را هم در بر می‌گیرد؟ آیا شامل پیمانان روانی، بیگانگان مقیم و اساتل آنها هم می‌شود؟ و…

کتاب حاضر به عموم علاقه‌مندان به مباحث سیاسی توصیه می‌شود.

فلسفه سیاسی کانت

فلسفه سیاسی کانت، **سید علی محمودی**، نگاه معاصر، چاپ اول، ۱۳۸۴، شمارگان ۲۰۰۰ نسخه، قیمت، ۵۵۰۰ تومان یا چلد شصت، ۶۵۰۰ تومان یا چلد گالینگور.

«فلسفه سیاسی کانت» عنوان اثری است که پیرامون اندیشه سیاسی در گستره فلسفه نظری فلسفه اخلاق چاپ و منتشر شده است. این اثر که اولین کتاب انتشارات نگاه معاصر در حوزه کتاب‌های علوم سیاسی است، پیرامون مباحثی چون «فلسفه نظری»، «فلسفه اخلاق»، «غایت‌گرایی بر زمینه مابعدالطبیعه اخلاقی»، «حکم تجزیه و کاربرد‌های آن»، «انسان، اراده و آزادی»، «آزادی استیلا»، «بغای نفس، هستی خدا»، «انسان طبیعت و تاریخ»، «آزادی، برابری، استقلال»، «مالکیت و دارایی در فلسفه سیاسی کانت»، «زنان، شهروندان منقل» و… بحث و ارائه نظر می‌کند.

کتاب فلسفه سیاسی کانت در شمارگان ۲۰۰۰ نسخه، بهار ۱۳۸۴ چاپ و منتشر شده است.

گفت و گو

مهدیا رشیدیان

ما مجبور به تکیه بر ترجمه هستیم

دکتر عبدالرحمان عالم و کتاب‌های جدید

دکتر عبدالرحمان عالم استاد علوم سیاسی دانشگاه تهران که کتاب بینادهای علم سیاست، وی یکی از منابع مهم دوره کارشناسی ارشد علوم سیاسی به‌شمار می‌رود اقدام به تألیف ترجمه آثار زیادی نیز نموده است. این گزارش در پی بررسی کتاب‌های تازه انتشار و یا در دست انتشار وی است و ضمن بررسی موضوع کتاب‌ها به معرفی آن نیز می‌پردازد. وی بتازگی ترجمه کتاب «مقدمه نظریه سیاسی» اثر آندرو هیود را نشر قوسم منتشر کرده است که برای دانشجویان رشته‌های علوم سیاسی و روابط بین‌الملل به عنوان کتاب درسی و برای علاقه‌مندان به بررسی و شناخت مفاهیم و نظریه‌های علم سیاست، کتابی پرفایده محسوب می‌شود. آندرو هیود، استاد اپینگتن کالج است و چند سال پیش، ترجمه اثر دیگر او به نام «ایدئولوژیهای سیاسی»، منتشر شده است.

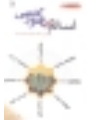
«مقدمه نظریه سیاسی» را دکتر عبدالرحمن عالم، استاد گروه علوم سیاسی دانشگاه تهران ترجمه کرده است. انتشار این کتاب سبب شد با ایشان تماس بگیریم و پی‌جوی کنیم که چه اثر دیگری در دست تألیف یا ترجمه دارد.

در گفت‌وگویی کوتاه، آقای عالم که ترجمه کتاب دیگری به نام «سیاست و حکومت جدید» اثر مشترک دو استاد دانشگاه‌های انگلستان به نام‌های آلن آل و گای پیترز را زیر چاپ دارد که بازه کتابی درسی برای دانشجویان رشته‌های علوم سیاسی و روابط بین‌الملل است.

در معرفی بیشتر این کتاب آقای دکتر عالم اظهار داشت همین ویراست و تغییر افزایش مطالب کتاب، در سال ۲۰۰۰ منتشر شده است. این کتاب در ۲ بخش که در برگیرنده ۱۳ فصل است تدوین شده و در ۴ فصل بخش نخست آن، بررسی سیاست، سیاست قدرت و اقتدار، طبقه بندی کلومنتا، فرهنگ سیاسی؛ در ۳ فصل بخش دوم، جزئیات سیاسی و نظام‌های انتخاباتی؛ گروه‌های فشار، نمایندگی، انتخابات و رأی دادن؛ در ۵ فصل بخش سوم، مجلس‌ها؛ قوه اجرائی سیاسی، بوروکراسی دولتی؛ دادگاهها و روند سیاسی؛ ارتش و سیاست؛ و سرانجام در گانه فصل بخش چهارم، دگرگونی در نظام‌های سیاسی، مسائلی که در بحث‌های مربوط به مبانی سیاست مطرح

اسلام و دموکراسی

کتاب پرسش‌ها و پاسخی‌های درباره اسلام و دموکراسی تألیف، سمرقله سخاوی به سمت مرکز مطالعات و پژوهش‌های فرهنگی حوزه علمیه قم چاپ و منتشر شده است. سیدیه انصاری و محمدچراغی نوبختی و استادان این کتاب ۱۲ صفحه‌ای هستند که با شمارگان ۱۰۰۰ نسخه چاپ اول را در سال ۱۳۸۳ هفت فصل با عنوان

«معنا و مفهوم دموکراسی»، «تاریخچه دموکراسی»، «مبانی مدل‌های دموکراسی»، «دین و وله‌های دموکراسی»، «دین و دموکراسی»، «شاخصه‌های مردم‌سالاری دینی»، «فهرس اهداف حقوقی دموکراسی و اسلام»، «درباط اسلام و دموکراسی در کلیت‌های علمی اسلام»، «شکل‌های کتاب حاضر را تشکیل داده» در این کتاب به سؤالات ذیل پاسخ داده شده است: «دموکراسی چیست؟»، «محسنت‌مذاهب دموکراسی کدام‌اند؟»، «شاخصه‌های دموکراسی کدام‌اند؟»، «آیا دین و دموکراسی با هم سازگاری دارند؟»، «مردم‌سالاری دینی و چه اصولی استوار است؟» و...

۱۳ شماره ۲۳۴ ۱۹ دیماه ۱۳۸۳

درباره کاتکشن سیاسی، به پیوندهای بین جهان سیاسی و جهان غیر سیاسی، و به راستی‌های بین حکومت مردم می‌گردد. بخش چهارم، درباره دستگام حکومت، روندهای نهادی و سیاسی را بررسی می‌کند که هم بر مابست حکومت و هم بر شیوه کارکرد آن اثر می‌گذارد. و سرانجام در بخش پنجم، درباره سیاست و عملکرد، به تحلیل چگونگی ساختن سیاست و داری کردن درباره عملکرد نظام‌های سیاسی می‌پردازد، و با این کار با مسائل نظری و ایدئولوژیک که در بخش اول مستحیده شده، پیوند می‌یابد.

دکتر عالم گفت: این کتاب در قالب خاصی، آگاهی‌های افروزد جداگانه ای در حاشیه درباره معنای مفهوم‌ها و دانش‌های سیاسی، متفکران سیاسی نامدار و نظریه‌های آنها و نکاتی برای شناخت بیشتر ارائه می‌دهد، و هم دانش‌آزوها و مفهومی‌های به کاررفته در متن کتاب، در آخر کتاب نیز تعریف شده است.

کتاب‌فروشی، محل تلاقی

گفت و گو با حسن فارسی مدیر کتابفروشی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

کتابفروشی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، در سال ۱۳۸۹، توسط حسن فارسی افتتاح شد. از آن پس دانشجویان گذشته از کتاب‌های درسی، اکثر کتاب‌های مورد نیازشان را از کتابفروشی‌های ذیل تهیه می‌کنند.

آقای فارسی، شما اکنون مسئول جبهه‌های کتابفروشی حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران هستید، آیا کتابفروشی دانشکده نیز در مجموعه جبهه‌های کتابفروشی است؟

خیر، کتابفروشی در واقع سوزولت شخصی بنده است و در واقع در سال ۱۳۸۹ با سرمایه شخصی ایجاد و با همکاری دوست بزرگوار جناب آقای سعیدی راه‌اندازی شد. در حقیقت ما ابتدا درگیر راه‌اندازی یک انتشارات بودیم، اما آن طرح ناموفق بود و به همین دلیل تیران و آرزوی ما نیز صرف شکل‌گیری این کتابفروشی شد. انتشارات دانشکده در سال ۱۳۸۹، چه شرایطی داشت؟ تقریباً فعالیت موفق بود، البته در حله جبهه حقوق و علوم سیاسی به طور مرتب و پیوسته منتشر می‌شد، اما واحد انتشارات تقریباً هیچ فعالیت نداشت.

یا چه انگیزه‌ای این کتابفروشی راه‌اندازی شد؟ پیش از هر چیز بحث دانشجویان بود. دانشجویان این دانشکده نیازمند این واحد بودند. لافل برای دسترسی به کتاب‌های درسی‌شان می‌بایست به اکثر کتابفروشی‌های ویرویی دانشگاه بروند تا کتاب درسی‌شان را پیدا کنند.

شما این نیاز را احساس کردید؟ من سال‌ها در این دانشکده درس خوانده‌ام. کتابفروشی در زمان دانشجویی‌تان ایجاد شد؟ بعد از پایان دوره کارشناسی به خدمت نظام رفتم و بعد از پایان دوره سربازی به استخدام جبهه دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران پذیرفته شدم و تقریباً دانشجویی‌ترم اول مقطع کارشناسی

ارشد بودم که طرح کتابفروشی بررسی شد. کار کتابفروشی با ارائه چند جلد کتاب آغاز شد؟ دقیق در خاطرم مانده، روز اول افتتاح کتابفروشی ۳۰۰ جلد کتاب و چیزی در حدود ۶۰ هزار کتاب داشتیم.

کتاب‌ها را چگونه تهیه می‌کنید؟ با اکثری بخشی‌های کتاب ارتباط داریم، اما عمده‌ترین شکل دریافت، ارتباط با اساتید دانشکده است. اکثر اساتید کتاب‌های خودشان را تقدیم می‌کنند و وقتی یک کتاب را به دانشجویان معرفی می‌کنند به کتابفروشی نیز اطلاع می‌دهند و ما از طریق مؤلف یا ناشر آشنا می‌شویم و به این ترتیب پاسخگویی دانشجویان این دانشکده هستیم. در ضمن اکثر کتاب‌های حوزه حقوق و علوم سیاسی توسط دفتر حقوقی منتشر می‌شوند و مدیر مسئول این نشرها نیز اساتید این دانشکده هستند. اکثر آثاری همکاران خودشان را مستقیم می‌کنند.

به عنوان مثال ناشرانی چون... انتشارات قوسم، انتشارات میزان، انتشارات دادگستر و... بعد از ۵ سال از افتتاح کتابفروشی، همچنان درگیر راه‌اندازی انتشارات هستید. بسیار به کتابفروشی علاقه مند شده‌ام، و اگر باز هم دفعه ایجاد نشر داشته باشیم، به خاطر غنا و تنوع کتابفروشی است. در واقع ما اکنون بتوانیم فرهنگ غنی‌تری پیدا کرده‌ایم، منتفی همچنان درگیر دفعه‌های مالی هستیم. در نهایت بعد از این سال‌ها من به این نتیجه رسیدم که کتابفروشی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، محل تلاقی دانشجویان با بازار کتاب است. اکنون چند جلد کتاب در کتابفروشی عرضه می‌شود؟ بیش از ۵۰۰۰ جلد کتاب در اینجا عرضه می‌شود. بیشتر چه عنوان‌هایی در این کتابفروشی عرضه می‌شود؟ از عشق تا سیاست.

دبیاچه دکترحسین بشیریه بر کتاب در دست انتشارش

امروزه محبت نظری گذار به دموکراسی و زمینه های اجتماعی آن مهمترین محبت در جامعه شناسی سیاسی می توان گفت که با توجه به اهمیت این محبت، جامعه شناسی سیاسی چیزی جز جامعه شناسی زمینه های گذار به دموکراسی نیست، با افزایش شمار

دموکراسی ها در ربع قرن اخیر دامنه نظریه پردازی دربارۀ گذار به دموکراسی نیز به شیوه بی سابقه ای گسترش یافته است. برخی از نویسندگان از ظهور امواج پی در پی دموکراسی در صحنه جهانی سخن گفته اند. هر موج دموکراسی مجموعه تحولاتی است که در طی مدت زمان نسبتاً معینی در درون نظام های سیاسی کوناگونی در جهت پیشرفت فرایندهای دموکراتیک رخ می دهد. ساموئل هانتینگتون نویسنده آمریکایی از سه موج دموکراسی سخن به میان آورده است، موج اول از ۱۸۲۸ تا ۱۹۲۶، موج دوم از ۱۹۲۶ تا ۱۹۷۵ و موج سوم از ۱۹۹۰ به بعد. موجب گذار از رژیم های غیر دموکراتیک به نظام های دموکراتیک در مناطق کوناگون جهان شد.

در موج سوم کشورهای غیر دموکراتیک اروپا، رژیم های کمونیستی بلوک شرق و بسیاری از کشورهای آسیایی و آمریکای لاتین به دموکراسی گذر کردند. طبعاً در خصوص دلایل و علل دموکراتیزاسیون و گذار به دموکراسی تکرش های کوناگونی پدید آمده است. تکرش نهفته در پس نظریه امواج دموکراسی و تکرش سرایت دموکراسی از منطقه ای به منطقه ای دیگر در سطح جهان و یا دست کم در درون مناطق فرهنگی-جغرافیایی خاصی مانند اروپای شرقی، آمریکای لاتین و آسیای جنوب شرقی است. برخی دیگر از صاحب نظران بر نقش جهانی شدن اقتصاد و فرهنگ و ارتباطات و تأثیر آن بر گسترش جامعه مدنی در سطح جهانی، تقویت گفت و شنود حقوق بشر و حمایت از جنبش های دموکراتیک در مناطق کوناگون جهان سخن به میان می آورند.

نظریه های جهانی با وجود توجه به مهمترین تحولات در عین حال گاه چندان غنایی به منطبق تحولات درونی کشورها و زمینه های مبارزات سیاسی و طبقاتی در آنها نمی کنند. در حالی که بدون پیدایش زمینه های مساعد درونی برای گذار به دموکراسی، ممکن است عوامل جهانی و بین المللی چندان مؤثر نبینند. از همین رو نباید امکان مقاومت رژیم های غیر دموکراتیک در مقابل امواج دموکراسی در سطح جهان را نادیده گرفت. با این همه نباید از سوی دیگر نقش مؤثر عوامل جهانی را در فعال ساختن و تسهیل های نهفته درونی نادیده گذاشت.

چنانکه گفتیم در دوسه دهه اخیر ادبیات نظری پردازی پیرامون مسأله گذار به دموکراسی تولید شده است. این ادبیات دیگر چندان با مباحث فلسفی در باب معنا و مفهوم دموکراسی و یا با بحث و نظرم های دموکراتیک به عنوان نظرم های سیاسی جابجا نشده و کاری ندارد بلکه صرفاً از دید گذار از رژیم های اقتدار طلب به رژیم های دموکراتیک و استقرار و استحکام دموکراسی های نوپا در کوناگونت در کانون توجه آن قرار می گیرد. گرچه در زبان فارسی آثار ارزشمندی در باب دموکراسی و نظام های دموکراتیک تألیف و ترجمه شده است اما مسأله محدودیت گذار به دموکراسی چه از چشم انداز جامعه شناسی سیاسی و چه از لحاظ نظریه های جهانی اخیر مطرح شده است و از همین رو پیرامون آن ادبیات گسترده ای در دست نیست. هدف این مجموعه از دفترهای نظری درباره گذار به دموکراسی تولید چنین ادبیاتی از طریق تألیف و یا ترجمه مقالات است.

دانشجویان و کتاب های علوم سیاسی

دیدگاه های دانشجویان علوم سیاسی درباره وضعیت چاپ و نشر کتاب های علوم سیاسی و روابط بین الملل در ایران

به هر حال به نظر من اکثر عوامل چاپ و نشر علوم سیاسی بیشتر در قید سود شخصی خود هستند تا آموزش و تعلیم و ارتقای دانش دانشجویان. پس به همین علت وقتی کتاب می خرم، بیشتر به نام مؤلف توجه دارم تا عنوان و نام کتاب.

رضاضرغامی، تدریس از تألیف بهتر است
اکثر اساتذهای ما کاربردی درس نمی دهند. در واقع بیشتر مباحث نظری را مطرح می کنند. گذشته از این، به هیچ وجه ادبیات دقیقی در این کتاب ها رعایت نشده و هر کدام از زبان و نثر خود و آن هم با راز گویی مشکل کتاب هایشان را نوشته اند. البته شاید در حیطه های تخصصی، آن هم برای مخاطب متخصص این مسأله حسن محسوب شود. ولی به عقیده من این قضیه در کتاب های درسی این رشته نه تنها آموزنده و کار ساز نیست، بلکه تا حدی هم مشکل آفرین است. در واقع بیشتر از آنکه دانشجو را جذب کند، پس می زند. حالا با مسامحت ها بشنیدیم و در مورد یک لفظ یا اصطلاح بحث کنیم، به نظر من تأثیر چندانی در روند آموزش ما ندارد. یعنی اینکه وقتی می خواهید کتاب یک درس در واحدی را

یکی از صادق ترین اقتدار هر جامعه ای دانشجویان هستند. آنها از زاویه ای دیگر نگاه می کنند. نظر گاهی که هر چند خام و ناپخته است، اما از جاسازی سوتی برخوردار است. اکنون در کشور ما که آمار دانشجویان از اکثر اقتدار جامعه بیشتر است، برای هر کاری باید نظر آنها را نیز در خواست کرد. پس به همین دلیل کتاب هفنه برای تکمیل دیدگاه های اهل تحقیق درباره چاپ و نشر کتاب های علوم سیاسی در ایران، نظرهای چند نفر از دانشجویان این رشته را مطرح کرده است که در پی می خوانید.

یاسر میری، عرضه ترجمه به نام تألیف
بیشتر کتاب های که در طول دوران تحصیل با آنها روبرو هستیم، از غای علمی برخوردار نیستند. یعنی بیشتر یا ترجمه هستند، یا اینکه اسنادی اثری را ترجمه کرده و به نام تألیف ارائه داده است.

البته بعضی از این ترجمه ها نیز حاصل کار کلاسی دانشجویان است، مثلاً دانشجویان چند مقاله از یک کتاب را به عنوان کار کلاسی ارائه می دهند و بعد از پایان ترم، استاد یا یک ویرایش ساده، کتاب را به نام خودش منتشر می کند. پس در چنین شرایطی تحقیق و پژوهش صورت نمی گیرد. در واقع اسناد بیشتر به فکر تعداد کتاب هایشان هستند، تا مفهوم، محتوا و ارزش علمی کتاب. مثلاً ترم گذشته، یکی از اساتذها کتابی به ما معرفی کرد که تا به حال به فارسی ترجمه نشده بود. یکی از دانشجویان نیز تصمیم گرفت مطالبی را که در رابطه با این محبت به فارسی چاپ شده اند، مطالعه کند و در همین روند بحث هایی از همان مقاله انگلیسی را در یکی از کتاب های فارسی پیدا کرد. با این تفاوت که یکی از کتاب ها به نام تألیف چاپ شده بود و یکی دیگر متن زبان اصلی بود. به عقیده من اکثر تألیف های این حوزه غیر قابل اطمینان هستند.

بخوانید، باید حتماً یک فرهنگ لغت فارسی و یک فرهنگ لغت انگلیسی نیز در اختیارشان باشد.

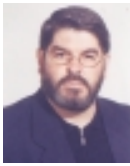
هر چند که به خاطر کمبود مؤلف فارسی در این حیطه ما مجبور به آموزش و آگاهی از زبان انگلیسی هستیم، پس در چنین شرایطی این کتاب ها بیشتر دافع به وجود می آورند. در واقع تنها مسأله ای که در آموزش اکثر دانشجویان مؤثر است، کلاس درس اسناد است. حلاً ممکن است در بعضی از رشته ها تألیف های وجود داشته باشد که دانشجو را از کلاس بی نیاز کند. اما در رشته علوم سیاسی و روابط بین الملل به نظر من، کلاس اسناد بسیار بیشتر از کتاب و تألیف ارزشمند است. چون این اسناد چند جلد کتاب به زبان اصلی خواننده و لاف دانش شفاهی شان را به منتقل می کند و با

الهام شفیعی، کتاب های غیر قابل اطمینان
بیشتر از هر کسی کتاب های دکتر سیف زاده و دکتر بشیریه را می پسندم. من اصولاً وقتی وارد یک کاتفرشی می شوم، مسخت به کتاب های حوزه علوم سیاسی اعتماد می کنم. در حقیقت کتاب اساتذهای این رشته به خاطر حجم کتاب ها و رقابت هایشان کتاب می نویسند. و نه برای ارتقای سطح دانش هموطنان. اکثر اساتذهای ما تنها نظرشان را اعلام می کنند و وقتی بیشتر از یک اعلام نظر، جواب می خواهی یا به شدت بر خود می کنند و یا اصلاً توجه نمی کنند. البته این مسأله شامل تمام اساتذهای ما نمی شود. یک مسأله دیگر همین رقابت بین اساتذهاست. مثلاً ما اسنادی می شناسیم که برای مخالفت با اسنادی دیگر، دو جلد کتاب نوشته است. لازم به ذکر است که این جوابیه نوشته ها بحث علمی است و قابل احترام و تهاوتی حاشیه دار می شود که شخص مؤلف فقط برای مخالفت با نفر مقابل کتاب بنویسد و شاید خودش هم چندان به نوشته اش معتقد نباشد. مسأله دیگری که درباره کتاب های این رشته قابل توجه است، مسأله شمارگان و فروش این کتاب هاست. به نظر من اساتذهای ما بیشتر به فکر حق تألیف کتاب هاست، تا مفهومی، محتوا و چگونگی بیان آنها. به این دلیل می گویم حق تألیف که اکثر دانشجویان مجبور به خرید این کتاب ها هستند. چون استاد در هر ترم تازه این کتاب را به عنوان منبع درس و امتحان معرفی می کند. گذشته از اینها، کتاب های نیز در حاشیه منتشر می شوند که مخاطب آنها کمتر دانشجویان علوم سیاسی هستند و بیشتر عنوان فریبنده دارند.

مسافر جراد، در هوای حق و عدالت
یکی از بهترین کتاب های که در زمینه تحصیل ام خوانده ام، کتابی به نام در هوای حق و عدالت بوده است. به نظر من کتاب های آقای دکتر بشیریه آثار بسیار ارزشمندی هستند. اما در مجموع کتاب های آقای دکتر سیف زاده نیز بسیار قوی و ماندگار هستند. البته من بیشتر از کتابخانه استفاده می کنم و کتابخانه دانشکده ما بیشتر به آثاری که در حوزه تحصیلی مان چاپ شده توجه دارد. پس در چنین شرایطی ما به طور ناخود آگاه با آثار افراد فریخته ای روبرو هستیم. در نهایت تمام دانشجویان این دانشکده موفق هستند از کتابدارهای کتابخانه دانشکده حقوق و علوم سیاسی شکر کنند. به این دلیل که آنها با شناخت کافی کتاب ها را برای ما انتخاب می کنند و این یعنی زحمات تحقیق و پرس و جو از کاتفرش ها برای ما از بین می رود. در واقع آنها کتاب ها را از چند قیتر تخصصی زد می کنند و وقتی از آنها سوال می پرسیم، بجای اینکه مثل اکثر کتابدارها، برگه دان را نشان دهند، تا آنجا که می توانند دانشجویان را راهنمایی می کنند.

پدیده صهیونیسم

گفت و گو با نصیر صاحب خلق

مطالعه روی «مسیحیت صهیونیسم» را چیزی حدود ۱۱ سال است که شروع کرده‌ام. علاقت هم تقریباً با سیاسی شدن مسیحیت شروع شد

و علت آن عدم حساسیت لازم برای پرداختن به این مباحث است، ترکیب مسیحیت و یهودیت و اینکه چه عاملی باعث این امر شده، توضیح، توجیه و تفهیمش به افکار عمومی کاری دشوار است. پس علاوه بر کارهای حسنه و گریخته کار دیگری در این زمینه صورت گرفته.

به چه دلیل، مگر نه اینکه ما پیشرو دفاع از فلسطین در دنیا هستیم؟

چرا دقیقاً، جالب اینجاست باینکه ما به عنوان دشمن اصلی اسرائیل به شمار می‌رویم کمترین مطالعات را هم در این زمینه داشته‌ایم برای مثال همین ترکیه، نسبت به ما در این زمینه مطالعات بسیار بیشتری را انجام داده است، متأسفانه ما همیشه به منابع مکتوب بی اهمیت بوده‌ایم.

کتاب‌های مکتوب دیگر در این زمینه چه کتاب‌هایی هستند؟

آثار مکتوب در این زمینه تنها کار منسجم کتاب «مسیحی و یهودی و فرجام جهان» تألیف رضا هلال است و کتاب خودم امی‌خنده که سعی کردم مقدمه‌ای نسبت به اصل و اساسی این جریان باشد.

کتاب دیگری در این زمینه دارید؟

کتاب دومی هم در این زمینه آماده چاپ است، تحت عنوان «تاریخ پنهان آمریکا» که تکمیل‌کننده همین بحث است، یعنی پرداختن به این موضوع که یهودی‌ها چطور به آمریکا مهاجرت کردند و چطور آنجا را کشف کردند و چگونگی شکل‌گیری دولت آمریکا و پیامدهای این قضیه و تداوم یافتن مسیحیت صهیونیست آمریکا و همین‌طور افزایش قدرت صهیونیست‌ها در آمریکا است که تقریباً یک نگاه سیاسی در آن وجود دارد، برخلاف کتاب اول که نگاه تاریخی دینی دارد و کتابی تاریخی-سیاسی است.

کتاب دیگری در دست آماده کردن دارید؟

دو کتاب دیگر در حال آماده کردن دارم، یکی کارکردهای مسیحیت صهیونیستی و یهود است در جهان اسلام که نوعاً به کارکردهای اینها اشاره شده اعم از امنیتی، اقتصادی و سیاسی که باز هم مکمل دو کتاب دیگر است؛ یعنی هر کدام ابعادی از ابعاد ناپرداخته این موضوع است.

کتاب «صدای پای مسیح» کتابی است که در حال ترجمه آن هستم و باز در مورد کارکرد یهود و صهیونیست در ارتباط با چگونگی شکل‌دهی دولت اسرائیل است و اینکه اساس و فلسفه شکل‌گیری آن چه بوده است.

البته کارهای دیگری هم دارم که هنوز چاپ‌نویز آنها تعیین شده اما محتوای آن کامل نشده است.

پیشگویی یا تعبیر لفظی در آن می‌تواند نوعی برنامه‌ریزی دقیق برای رسیدن به اهداف یهودیان باشد و حاکمیت آنها بزرگتر، اروپا، جالب اینجاست که تا قرن مقدم معادل اروپایی وجود نداشت و بعد از قرارداد بوسن فالی «دولت کشورها» تشکیل شدند و اروپا در مقابل جهان مسیحیت به کار برده شد. اما در این میان کسانی چون دایی لوتر تأثیر فراوانی روی وی داشته‌اند.

دایی لوتر یهودی بود؟

به معنای اصل گفته‌اند، دایی لوتر کاتالیست بود، اینها افرادی بودند که نسبت به کاتالیا و آموختن کاتالیا تعصب خاصی داشتند. کاتالیا تقریباً همان توران شفاهی است. زبان میری خوب بلد بودند و اسم‌های عبری بر روی بچه‌هایشان می‌گذاشتند، یکی از اینها دایی لوتر بود. کسی که در تربیت وی نقش بسیار اساسی را برعهده داشته است.

چگونگی قدرت گرفتن یهودیان در اروپا به چه صورتی بوده است؟

در مقطعی حکومت انگلیسی در دست افرادی بود که به ظاهر مسیحی بودند اما خون یهودی در رگ داشتند پس زمینه بازگشت یهودیان را به انگلستان فراهم کردند و این جریان را که به یهودیت‌نسیم معروف است توت و قدرت بخشد، یهودیت یک جریان رادیکال پروتستان‌ها بود که شدت از یهودی‌ها طرفداری می‌کرد. رفتار اخلاقی، کردار، حتی در زمانی که مسیحیت می‌گرفتند بسیار اسرار بر عبری حرف زدن داشتند. این جریان نقش عمده‌ای را در تاریخ در قدرت رسیدن یهودیان دارد. جریانی که خیره‌روی‌ترین یهودی‌هایی بودند که اروپا به خود دیده بود.

بعد از این یهودی‌های اروپا قدرت گرفتند، بانکداری یا تلاش یهودیان گسترش می‌یابد و در سازمان‌ها و

شاید این روزها به دفعات بسیار اصطلاح «مسیحیت صهیونیستی» به گوشمان برسد و پیش خود تیز اینگونه تصور کنیم که این ترکیب مسیحیت اصطلاحات رایج دیگری در این چند سال شکل گرفته است. اما واقعیت چیز دیگری است.

نصیر صاحب خلق، روزنامه‌نگار، با سابقه‌ای ۱۱ ساله، در روزنامه‌های چون «جمهوری اسلامی» تهران، تابیز، رسالت و... فعالیت داشته است. از سال ۱۳۶۷ با فعالیت در بخش فرهنگی وزارت خارجه، حوزه مطالعات خود را بر مسأله صهیونیسم متمرکز کرده

مطالعاتی که تدوین کتاب‌هایی چون «مسیحیت صهیونیستی» و «تاریخ پنهان آمریکا» حاصل آن است.

لغتاً از خودتان بگویید.

مطالعات من بیشتر فرهنگی-دینی است و تا حدودی سیاسی-دینی، یعنی زمانی که ناچاراً مجبور به مطالعه فضای سیاسی برای کشف حقیقتی هستم. ۱۱ سال است که شروع کرده‌ام، فلسف هم تقریباً با سیاسی شدن مسیحیت شروع شد. یعنی از زمانی که احساس کردم تحقیقات و حرکت‌های تخریبی سنگینی در ارتباط با جهان اسلام شده است، این مسائل موجب شد که توجه ویژه‌ای بر این موضوع پیدا کنم.

در سال ۱۳۷۰، سنگ بنای این مطالعات دینی گذاشته شد و کتیبه‌ای با عنوان کتیبه‌ایان تشکیل شد. این کتیبه حدود ۵ سال فعالیت کرد و در طول این ۵ سال مسائل مختلف مربوط به ایران، خصوصاً تحولات فرهنگی و سیاسی را بررسی می‌کردم.

در پایان این پنج سال تازه توجه من به مسأله یهود و صهیونیسم جلب شد و آن نقش صهیونیسم در شکل‌گیری بسیاری از اتفاقات جهان مسیحیت بود. از قرن وسطی به این طرف، صهیونیسم نقش عمده در تاریخ اروپا ایفا کرد. حرکت‌های آنها شکل دهنی و جهت‌دهی به حرکت‌ها و جریان‌های مختلف سیاسی مسیحیت در راستای منابع یهود بود.

کدام‌یک از فرقه‌های مسیحیت در کتاب شما بیشتر مورد بررسی قرار می‌گیرد و به چه دلیل؟

پروتستانتیسم به نظر من در جهت منابع صهیونیسم شکل گرفته است که به دلایل آن اشاره خواهم کرد. بحث پروتستانتیسم و رویارویی که اینها با کلیسای کاتولیک داشتند تا زمان مطالعاتی دقیق نبود. نقش لوتر در شکل‌گیری این فرقه بسیار حائز اهمیت است. بسیاری بر این عقیده‌اند که او در اصل یهودی بوده است و مأموریت یافته بود تا جهت نوع نگاه جهان مسیحیت را به تفقه یهودیت تغییر دهد و به دشمنی و به خصومتی که کلیسای کاتولیک با یهود داشت پایان بدهد.

تقریباً پروتستانتیسم یک نوع رویکرد به عهد عتیق بود یعنی نگاه لوتریش از آنکه به تعجب معترف باشد، متأثر از توران بود. زبان عبری را بخوبی بلد بود، روی فرهنگ یهودیان بسیار مطالعه کرده بود و آموزه‌های یهودی را بخوبی می‌شناخت. شب اینها همواره محققان را متذکر می‌کند که چطور یک انسان مسیحی آموخته یافته در سیستمی مبتنی بر تفقه کاتولیک اروپا اینگونه ابراز علاقه به عهد عتیق و احیای آن می‌کند. لوتر حتی به اینها هم اکتفا نکرد و در مقطعی به بریز بودن زاد قوم یهود اشاره می‌کند و اینکه آنها برگزیده‌گان خداوند هستند و مایه‌ای به آنها خدمت کنیم. سائلی که در مجموع تک حائقل من را به یقین تبدیل کرد که این جریان، جریانی عادی، طبیعی و شکل گرفته در بستر نظام کاتولیک آن زمان نبود، خصوصاً بعضی منابع یهودی اظهار کرده‌اند که بروز و ظهور یک چنین شخصیتی در جهان مسیحیت پیشگویی شده بود. این

کمیاتی‌های بزرگ چون هند شرقی نفوذ می‌کنند. تجارت مواد مخدر، برده‌داری و برده‌فروشی برای اولین بار در اروپا توسط این تشریح شکل می‌گیرد.

چرا یهودیان از اروپایی‌ها که در آن قدرت گرفته بودند، مهاجرت به فلسطین را برگزیدند؟

خب، فلسطین برای یهودیان ارض موعود به حساب می‌آید، سرزمین قدس که تشکیل دولت در آن باید زمینه‌های لازم و برای ظهور مسیح یا منجی فراهم کنند. البته بسیاری از یهودیان هم به این امر اعتقادی ندارند. اما خب در آن زمان با طرح جدی ضرورت بازگشت یهودیان به سرزمین مقدس، ترسندند به هدف خویش یعنی مهاجرت یهودیان به این اراضی تامل شوند. اعلامیه بالفور در واقع شروع این امر است.

سباحث پایانی کتاب به چه موضوعی اشاره دارید؟

البته خود آزماگدنن تعبیری انجیلی است. مسیحیت- صهیونیست اعتقاد دارد که بازگشت قوم یهود به فلسطین مقدمه لازم برای بازگشت مسیح شکل می‌گیرد.

تا به حال در این رابطه چه شطالماتی در ایران صورت گرفته است؟

نوع پرداختن به این بحث شاید یک سابقه چندساله دارد

دموکراسی و حقوق بشر «**نویسنده: دیوید بینام، مترجم: محمد تقی دلفروز، انتشارات طرح نو با همکاری دفتر مطالعات و تحقیقات سیاسی وزارت کشور، چاپ اول: ۱۳۸۳، ۳۱۲ صفحه.**

نویسنده در مقدمه کتاب بر این باور است که با رویکرد جدیدی به مسأله دموکراسی و حقوق بشر پرداخته است؛ رویکردی متفاوت که با ارائه تعریفی از دموکراسی آغاز می‌شود. فصل اول کتاب به تعریف و توجیه دموکراسی اختصاص دارد. وی هدف از نگارش این فصل را مخالفت با عقیده‌ای می‌داند مبنی بر اینکه دموکراسی در ذات خود مجادله‌انگیز است و می‌کوشد تا دو اصل را در توجیه دموکراسی تفسیر و تشریح کند.

فصل دوم کتاب به بعضی از شرایط دموکراسی می‌پردازد و سه محور را در بر دارد: پرداختن به لیبرال دموکراسی و محدودیت‌های دموکراتیک شدن و دیگری اقتصادی باز و حکومت دموکراتیک است. شرایط تحکیم دموکراسی نیز با لحاظ شروطی نظام مند را مورد توجه قرار داده و گوشیده است که به ارتباط نظام اقتصادی و دموکراسی، فرهنگ سیاسی و دموکراسی و در نهایت نهادهای سیاسی و دموکراسی سیاسی بقی بزند.

فصل سوم می توان گفت اصل کتاب دموکراسی و حقوق بشر است. دیوید بینام می‌گوید تا به رابطه چند وجهی میان حقوق بشر و دموکراسی می‌پردازد. بحث دوم نیز به آینده حقوق اجتماعی و اقتصادی توجه دارد. در پایان این فصل حقوق بشر مدلی برای دموکراسی جهان وطن تا نکیه بر رژیم بین المللی اجرای حقوق بشر و باز کردن رژیم‌های غیررسمی آمده است. اصول و شاخص‌های اساسی مستخرج دموکراتیک بخش پایانی کتاب است. در این بخش ترمیم هرم دموکراتیک و تحلیل شاخص‌ها با اهتمام به عناصر حکومت

آزاد و عادلانه مورد توجه است.

نویسنده بعد از پرداختن به شاخص‌های دموکراسی به معیارهای دموکراتیک نظام‌های انتخابی همت می‌گذارد. نظام‌هایی چون اکثریت نسبی، رأی جایگزین و بررسی معایب و محاسن آنها کتاب را خواندنی‌تر می‌کند.

معادلات و تناقضات

آنتونیو گرامسکی

معادلات و تناقضات آنتونیو گرامسکی «گردآورنده و مترجم: شاپور اعتماد، انتشارات طرح نو، چاپ اول: ۱۳۸۳، ۲۷۱ صفحه.

مقدمه کتاب با عنوان تناقضات دموکراسی در ایران و به قلم شاپور اعتماد آغاز می‌شود. کتاب درباره قدرت دموکراسی و به تعبیری قدرت در دموکراسی است.

بخش اول، معادلات و تناقضات آنتونیوگرامسکی اثر پری اندرسون است که به محورهای چون دگرذیسی‌های مفهوم هژمونی، گسترش مفهوم هژمونی، تعادل میان فُهر و اجتماع، مقایسه میان شرق و غرب و بالاخره استراتژی جنگ موضعی می‌پردازد.

حدود امکانات عمل اتحادیه صنعتی دیگر مقالهای باز به نام پری اندرسون است. بخش سوم کودتای شیلی به قلم رالف میلی نیز نام گرفته است که از دخالت محافظه‌کاران خارجی، احزاب سیاسی محافظه‌کار و گروه‌بندی‌های شبه

فاشیستی همراه با مخالفان اداره، قضایی و نظامیان حکایت دارد.

تجدد و توسعه با نگاهی جامعه‌شناسی تاریخی و روش‌شناسی تطبیقی بریتکنتون مور با هدف ریشه‌یابی اجتماعی دیکتاتوری و دموکراسی به قلم شاپوراعتماد بخش چهارم کتاب را تشکیل می‌دهد. ارائه نمونه‌هایی از این الگوها و تبیین جامعه‌شناسانه و فرهنگی مورد توجه است. آخرین بخش کتاب که ضمیمه نیز هست به اثبات اولیه سرمایه و نهیدستان شهری اثر بیژن حکمت اختصاص یافته است.

تأملاتی در فراتر انسانی از دین « نویسنده: دکتر

محمد میجنده شیبتری، چاپ اول، انتشارات طرح نو، ۱۳۸۳، ۲۵۰ صفحه.

«بهارا گفته‌ام دین را از دو منظر می‌توان مطالعه کرد: از منظر خدا به انسان و از منظر انسان به خدا». این جمله اولین سفر از پیشگفتار کتاب دکتر محمد میجنده شیبتری است. در این کتاب بعد از مقدمه به مسأله «هرمنوتیک فلسفی و متون دینی» پرداخته شده است. شیبتری این موضوع را تلاش‌های عقلانی انسان در تفسیر متون دینی می‌داند. این کتاب که مجموعه گفت‌وگوهای مطبوعاتی و سخنرانی شیبستی است به سه گونه فراتر از سنت دینی در عرصه مدرنیته و فراتر انسانی از دین می‌پردازد. محورهای چون دین‌شناسی تاریخ و ایمان، پرواز در ابرهای ندانستن، آزادی و اخلاق، مردم‌سالاری و دین، حقوق بشر و متون ادیان ابراهیمی، فتوهای دینی و فقدان اقتناع عقلانی مورد پرسش محلات علمی و روزنامه‌های کشور همراه با پاسخ‌های وی است. «چرا آزادیخواهان قابل احترام هستند؟» سخنرانی ایرادشده میجنده شیبستی به مناسبت چهلیم روز درگذشت دکتر سبحانی در دانشگاه تهران به همراه گفت‌وگویی با عنوان «جریان‌های سیاسی دینی ایران پیش از انقلاب» با هفته‌نامه جامعه مدنی بخش پایانی کتاب را شامل می‌شود.

حقوق بشر و متون ادیان ابراهیمی، فتوهای دینی و

فقدان اقتناع عقلانی مورد پرسش محلات علمی و روزنامه‌های کشور همراه با پاسخ‌های وی است. «چرا آزادیخواهان قابل احترام هستند؟» سخنرانی ایرادشده میجنده شیبستی به مناسبت چهلیم روز درگذشت دکتر سبحانی در دانشگاه تهران به همراه گفت‌وگویی با عنوان «جریان‌های سیاسی دینی ایران پیش از انقلاب» با هفته‌نامه جامعه مدنی بخش پایانی کتاب را شامل می‌شود.

علل و پیامدهای توسعه روابط

فدراسیون روسیه و اسرائیل

علل و پیامدهای توسعه روابط

فدراسیون روسیه و اسرائیل با نگاهی به

جمهوری اسلامی ایران، نویسنده: الهه

کولایی، انتشارات دانشگاه تهران، سال

۱۳۸۳، ۱۲۱ صفحه.

الهه کولایی در مقدمه موضوع اصلی کتاب را تحولات روابط روسیه و اسرائیل پس از فروپاشی آن نگاهي به پیامدهای آن برای جمهوری اسلامی ایران می‌داند. فصل اول به یهودیان روسیه، قبل و بعد از انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ میلادی اختصاص دارد. در این فصل پیشینه حضور یهودیان در روسیه، یهودیان و انقلاب اکتبر، جنگ داخلی و کمونیسم جنگی، دوران نپ، برنامه‌های کشاورزی و تمرکز بر مسائل سرزمین، منازعات درونی به همراه دگرگونی در شرایط یهودیان در دهه ۱۹۳۰ و یهودیان روسیه در دوران جنگ مورد بررسی قرار گرفته است.

فصل دوم اتحاد شوروی و اسرائیل و رویکرد روابط آن را در بر می‌گیرد و موضوعاتی چون جنگ ۱۹۴۷ و تأثیر آن بر روابط دو کشور، صلح مصر و اسرائیل و گورباچف و تحول در سیاست خاورمیانه‌ای اتحاد شوروی را شامل می‌شود.

فصل سوم که بخش پایانی کتاب است به توسعه روابط فدراسیون روسیه و اسرائیل و پیامدهای آن برای جمهوری اسلامی ایران می‌پردازد. وضعیت فدراسیون روسیه،

خاورمیانه و اسرائیل بعد از فروپاشی مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد و مهتر از همه به زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی توسعه روابط دو کشور، توسعه روابط اقتصادی و فنی می‌پردازد. در پایان هر فصل نیز یادداشت‌های افزوده شده و در ضمیمه کتاب، مقالهٔ تحول در سیاست خاور میانه‌ای روسیه آمده است.

حاکمیت و آزادی، نویسنده: رامین جهانپنگلو،

انتشارت نی، چاپ اول، ۱۳۸۳، ۲۱۹ صفحه.

این کتاب مجموعه‌ای از درس‌های رامین جهانپنگلو استاد ایرانی دانشگاه تورنتو کانادا درباره فلسفه سیاسی مدرن است. جهانپنگلو در این کتاب گوشیده است تا ابتدا به جای مقدمه به تعریفی از فلسفه سیاست و رابطه فلسفه با سیاست مدرن بپردازد. بعد از یک مقدمه اندیشه‌های شخصیت‌های دوه سه قرن اخیر غرب چون هابز، لاک، اسپینوزا، روسو، ولتر، مونتسکیو، کانت، برگ، میل، هگل، راسل و… به نظر می‌چزد آمده است. آنچه از نظر نگاه این شخصیت‌ها در اندیشه و گام جهانپنگلو مستفاد می‌شود، آزادی و حاکمیت است و بر این اساس کتاب حاکمیت و آزادی نام گرفته است.

اراده به دانستن

اراده به دانستن « نویسنده: میشل فوکو، مترجم: نیکو سرخوش واhtین جهانپنده، نشر نی، ۱۳۸۳، ۱۸۳ صفحه

میشل فوکو اندیشمند فرانسوی و صاحب نظر و اثر در انقلاب اسلامی ایران در کتاب «اراده به دانستن» به روند زندگی اجتماعی و خانوادگی جامعه جهانی می‌پردازد و در مقدمه با نامیدن انسان‌ها به «ویکتورهای دیگر از وادی غربان» بی‌برگگی به وادی قانون و پیشش قدم می‌گذارد و سپس در بخش دوم فرضیه سرگوب را مورد توجه قرار

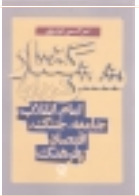
می‌دهد و سده هفدهم را سراغ‌آغاز عصر سرگوب می‌داند و به چالش میان سکس و سرگوب می‌پردازد. بخش سوم علم جنسی نام دارد و به لحاظ تاریخی دو روش در تولید حقیقت سکس را تشریح می‌کند و به قوانین قدیم و جدید استناد می‌کند. بخش چهارم به سامانه سکسوالیته می‌پردازد و با طرح مسأله و روش و نگاهی به این عرصه دوره‌بندی آن را نیز مدنظر قرار می‌دهد. بخش پنجم با پایانی به مسأله حق مرگ و قدرت اداره کننده زندگی توجه دارد و می‌کوشد تا

بفیلاند که سکسوالیته یک سامانه تاریخی دارد و نه تنها واقعیتی پنهان ندارد بلکه شبکه‌ای بزرگ سطحی است که با پارادیکشن بدنه‌ها، تشدید لذت‌ها و تحرک به گفتنمان به طور زنجیروار و متعلق با چند استراتژی دانش و قدرت به یکدیگر متصل می‌شوند.»

شش گفتار

شش گفتار (درباره امام، انقلاب، جنگ، جامعه، اقتصاد و فرهنگ) نویسنده: میر حسین موسوی، چاپ اول، نشر نی، ۱۳۸۳، ۱۲۲ صفحه.

کتاب در برگزیده شش سخنرانی از میرحسین موسوی است که در زمان‌های مختلف ایراد شده است. تیپور آینه‌د در کارنامه ده ساله انقلاب، امام خمینی و مشارکت سیاسی مردم، امام خمینی و احیای تفکر دینی، دستاوردها و درس‌های دفاع مقدس، توطئه یا توهم توطئه و عوامل و مؤلفه‌های قدرت ملی مجموعه محورهای این کتاب را تشکیل می‌دهد. گفتارهای این کتاب قبلاً نیز به صورت مجزا انتشار یافته بود.

دموکراتیک است. شرایط تحکیم دموکراسی نیز با لحاظ شروطی نظام مند را مورد توجه قرار داده و گوشیده است که به ارتباط نظام اقتصادی و دموکراسی، فرهنگ سیاسی و دموکراسی و در نهایت نهادهای سیاسی و دموکراسی سیاسی بقی بزند.

آزاد و عادلانه مورد توجه است. نویسنده بعد از پرداختن به شاخص‌های دموکراسی به معیارهای دموکراتیک نظام‌های انتخابی همت می‌گذارد. نظام‌هایی چون اکثریت نسبی، رأی جایگزین و بررسی معایب و محاسن آنها کتاب را خواندنی‌تر می‌کند.

بخش اول، معادلات و تناقضات آنتونیوگرامسکی اثر پری اندرسون است که به محورهای چون دگرذیسی‌های مفهوم هژمونی، گسترش مفهوم هژمونی، تعادل میان فُهر و اجتماع، مقایسه میان شرق و غرب و بالاخره استراتژی جنگ موضعی می‌پردازد.

حدود امکانات عمل اتحادیه صنعتی دیگر مقالهای باز به نام پری اندرسون است. بخش سوم کودتای شیلی به قلم رالف میلی نیز نام گرفته است که از دخالت محافظه‌کاران خارجی، احزاب سیاسی محافظه‌کار و گروه‌بندی‌های شبه